

VAKOK VILÁGA

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA

ELŐFIZETHETŐ
A MEGYEI SZERVEKNÉL
ÉS A VAKOK
ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
KIADÓHIVATALÁNÁL:
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

XLVI. évfolyam
1985 * 4. szám

L. Braille

1985

1945

G. HENTSCHEL 1985

Elnökségi ülés

Szövetségünk központi elnöksége 1985. február 28-án ülést tartott. A tanácskozáson jelen voltak: Dr. Jáksó László elnök, dr. Bódi István főtktár, Barna Zoltán, Csengeri József, Erhartné dr. Molnár Katalin, Gerdélics Ferenc, dr. Hohl József, Kiss Sándor, Lak István, Nagy Ernő, Pinviczki György, dr. Szabó Károly, dr. Szél Lajos elnökségi tagok, Daru Geróné hivatalvezető-helyettes és Pálffy Lászlóné párttitkár.

Dr. Jáksó László megnyitotta az ülést, majd ismertette a napirendi pontokat. Ezek közül az első a központi elnökség munkamódszerének javításával foglalkozott. E témában dr. Bódi István, Kiss Sándor és dr. Szél Lajos kidolgozott egy tervezetet, amelynek szövegét a testület tagjai írásban előre megkapták. A tervezetben szereplő javaslatokat az elnökség széles körben megvitatta. Sok hozzászólás, észrevétel hangzott el. Vita után a tervezetben szereplő javaslatokat módosításokkal elfogadta a testületet.

A második napirendi pontban a segédeszköz bizottság jelentését hallgatta meg az elnökség, melyet a bizottság vezetője, dr. Bódi István mondott el. Először ismertette az 1984. évi segédeszköz-juttatásokat, majd a bizottság ez évre szóló javaslatait sorolta fel. Ezután részletesen elmondta, hogy tavaly milyen segédeszközöket adott szövetségünk az igénylőknek. Kazettás magnetofont 126 személy kapott. Síkirógépből 31 darabot vehettek át az

igénylők. Pontírógépet 32 tagtársnak adtak át. Braille-táblát, kisméretűt tizenketten, nagyméretűt huszonegyen kértek és kaptak. A felsorolt segédeszközöket főként a nyugdíjasok vették igénybe.

Az elnökség úgy határozott, hogy a kedvezményes segédeszköz-akciót azok a sorstársak vehetik igénybe, akiknek a családjában az egy főre eső jövedelem nem haladja meg a 3500 forintot. Ezen összegbe nem számítják be a vakok személyi járadékát.

A síkirógépnél és a kazettás magnetofonnál ez évben is 1600 Ft visszatérítést kapnak az igényjogosultak. A pontírógépet a szövetség a MIGÉRT-től nagykereskedelmi áron kapja, 871 forintért. A fenti árat szövetségünk is bevezeti és így ez évben az akcióban a vásárló 435 forintot fizet ezen eszközért. A készpénzért pontírógépet vásárlók ezután 871 Ft-ért kapnak ilyen eszközt.

A segédeszköz bizottság tájékoztatóját a testület vita után elfogadta.

A harmadik napirendi pontban az 1984. évi költségvetésről szóló jelentést ismertette Kovácsné Tóth Júlia pénzügyi csoportvezető. Majd az évi költségvetés tervezetéről tájékoztatta a testületet az előadó. Kovácsné elmondta, hogy szövetségünk 1984-ben 14 290 000 Ft-ból gazdálkodhatott. Ezen összegből 13 430 000 Ft állami támogatásból, 860 000 Ft pedig bevételekből származott. A teljes összegből a béralap 4 236 000 Ft volt. A tervezett

létszám tavaly 86 fő volt, ezzel szemben csak 77 dolgozó volt a szervezetben. A hiányzó álláshelyeket (sokszorosító, irattáros, nyomdai kiségitő, felolvasó stb.) hosszabb ideig nem sikerült főfoglalkozású dolgozóval betölteni. Viszonylag magas a szövetségben a munkaerőmozgás, amely komoly gondokat jelent a munkavégzésben.

A stúdiónál elsősorban magnetofonkazettákra 531 000 Ft volt a kiadás. A Braille-nyomdában papírra 362 000 Ft volt a költség. Jelentős összeg fogyott el épület-felújításra, az elektromos hálózat javítására, festésre, járdaépítésre stb.

Tanulmányi és szociális segílyre 172 150 Ft volt a kiadás. Segédeszközökre 189 690 Ft-ot fizettek ki.

A bevételi forrást főként a tagdíjakból befolyó pénz és a folyóiratokból származó összeg képezte.

Majd az 1985. évi költségvetés tervezetét ismertette Kovácsné. Elmondta, hogy az Egészségügyi Minisztérium leirata alapján állami támogatásként 13 810 000 Ft összeggel gazdálkodhat a szövetség. Ezzel szemben az ez évre tervezett kiadás 15 214 000 Ft. A hiányzó összeget a bevételek (üdüló üzemeltetéséből 150 000 Ft, tagdíjakból 720 000 Ft stb.) pótolják. A kiadások bizonyos mértékben növekednek, az elmúlt évihez képest. A tájékoztató után néhány kérdésre válaszolt az előadó.

A bejelentések után az elnök zárszavával ért véget a tanácskozás.

AMIBEN TELJES ÉRTÉKŰEK

A vakok és gyengénlátók munka lehetősége

A vakok és gyengénlátók rehabilitációja, munkába állása ma hazánkban lényegében meg van odva. Minden munkaképes és dolgozni akaró sérült látású vagy vak foglalkoztatására lehetőség van, s ez sokat segít abban, hogy emberi tartásuk teljesebb legyen, és személyi járadékukkal együtt anyagi biztonságuk is stabilabbá váljék.

Képességük, tudásuk és tehetségük szerint ők is teljes életet kívánnak élni; maguknak elfoglaltságot találni, dolgozni, sőt alkotni is akarnak. Mindehhez azonban speciális segítségre van szükségük, amelyet a látó emberektől igényelnek. Ezért sem a társadalomnak, sem nekik nem mindegy, hogy hol foglalkoztatják őket, mennyire hasznos a tevékenységük és az a munka, amelyet végeznek, s milyen mértékben segíti őket önmagukra találásukban.

A megváltozott munkaképességű emberek közül különben elsőként a vakok és gyengénlátók alapították meg szövetségüket, a szervezetnek nagy hagyományai vannak a tagságról való szociális gondoskodásban. (Sőt népünk állama azoknak a vak embereknek a járadékát, akik más nyugdíjszerű ellátásban nem részesültek, rendszeresen emelte is. Ezzel a hazánkban élő 20 ezer vak emberről megfelelő módon gondoskodott társadalmunk.)

A gyengénlátók 26-féle szakmában helyezkedhetnek el. Ami a vakokat illeti, már nem ilyen egyszerű a helyzet. Foglalkoztatásukat szemléleti és pénzügyi okok egyaránt befolyásolják. Ott, ahol már régebben is dolgoztak, nincs gond az alkalmazásukkal. Új munkaterületre betörni és magukat és tevékenységüket elfogadtatni viszont sokkal nehezebb.

NŐTT

A FOGLALKOZTATOTTSÁG

Dr. Bódi István, a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének főtitkára 1984-et, mint kedvező esztendőt említi.

— Tavaly javult a munkába állók statisztikája, szövetségünk segítségével 114-en kezdtek dolgozni. Ez önmagában talán nem nagy szám, de személy szerint mindegyiküknek nagyon sokat jelentett, hogy értelmes elfoglaltságot találtak maguknak.

Ha kitekintünk határainkon, azt kell mondanunk, nincs mit szégyenkeznünk, bár a Szovjetunióban, az NDK-ban, Csehszlovákiában, Bulgáriában sok vonatkozásban előbbre tartanak a vakok gondjai megoldásában. Célszövetkezetek, célvállalatok foglalkoztatják a látássérülteket s a szellemi pályákon is jobban és többen érvényesülnek.

Ha hazánkban sorra veszszük azokat a munkahelyeket, ahol ők dolgoznak, a régi hagyományos foglalkozások állnak az első helyen. Telefonalközpontokat kezelőként, fürdőkben és kórházakban gyógyszermasszörként, a Fővárosi Kefé- és Seprűgyártó Vállalatnál pedig kefé- és seprűkötőként tevékenykednek. Néhány éve programozókat is kiképeztek közülük, s hogy jól megállják a helyüket, arra bizonyították: legtöbbjük most is a szakmában dolgozik.

Ami a szellemi foglalkozásukat illeti, neves ügyvédek, kitűnő pedagógusok dolgoznak a pályán. Írókat, zenészeket, országos, sőt világhírnévre szert tett alkotókat ismerünk. A kiugró, az átlagnál nagyobb sikerek között tartja számon a szövetség az Interlingua látássérült és látó értelmiségiek alkotó munkaközösségét is, amely fordítói tevékenységet folytat. A szövetség hivatalvezető-helyettese, aki maga is a Gyógy-pedagógiai Főiskola szociális szervezői szakán végzett, egykét, a felnőttvédelmi szociális gondoskodás területén dolgozó hasonló végzettségű vak emberről tud, aki szintén igen jól megállja a helyét.

— Megfelelő eszközökkel és segítőkész környezetben a vakok a látókkal egyenrangú munkát végeznek — teszi hozzá Daru Geróné. — Mégis az a helyzet, hogy manapság még nincsenek kellően feltárva azok a munkafolyamatok, amelyeket a vakok is jól elvégezhetnének. Meglehetősen szűk a munkalehetőségek köre, és sajnos több gond van a meglévővel is.

Ami a telefon-alközpontokat illeti, a vakok alkalmazását jogszabály védi. Az utóbbi időben azonban a régi, hagyományos készülékeket sorra váltják fel a modernebb, korszerűbb központok. Ezek kezelésére — bár már dolgoznak a technikai megoldáson — a vakok most még nem képesek. Így a vállalatok erre hivatkozva gyakran utasítják el a jelentkezőket. Gond az is, hogy a nehezebb gazdasági helyzetben, amikor az üzemek mind nagyobb teljesítményre és nyereségre törekednek, nyugnek érzik a csökkent munkaképességük foglalkoztatását. A létszám-takarékosságra hivatkozva több helyen a telefonközpontos munkaköröket más feladatok ellátásával vonták össze. Vannak olyan üzemek, ahol az ebédpénz begyűjtését vagy a jelenléti ív vezetését is a telefonkezelőre akarták bízni. Tény, a vállalatok nem jóléti intézmények, de a munkaerő-racionalizálást talán mégsem ezen a területen kellene elkezdeni.

Két évtizede alkalmaznak gyógymasszőrként vakokat. Van rá példa, hogy aki jól megállja a helyét, azt később a fizioterápiás munkába is bevonják. A gyakorlat azonban valahogy nem siet ezt a folyamatot felgyorsítani. A fürdőknek és a kórházaknak ugyanis nincs elegendő gyógymasszőrállásuk, és gyakran csak bújtatott státusban tudnak erre a feladatra felvenni valakit. Mindezek után felvetődik a kérdés: csak a külső körülmények nehezítik a vakok szélesebb körű, teljesebb foglalkoztatását?

AMIT TÚL KELL LÉPNI

Dr. Poór Sándor, a Szociális Intézetek Központjának igazgatója ezt mondja:

— Nem teljes egészében. A valóság ugyanis az, hogy a fiatalok közül sokan húzódoznak a tanulástól, bár ebben éppen annak van nagy szerepe, hogy félnek a majdani elhelyezkedés nehézségeitől. Így aztán néha a legjobb képességűek maradnak ki a közép- és felsőfokú iskolákból, mert tudják, még a szövetség segítségével is rendkívül nehéz képzettségüknek megfelelő munkát találni.

Tegyük hozzá ehhez azt is: minél kisebb tudással vágnak neki az életnek, annál szerényebb lehetőségek nyílnak meg előttük. Bezárult volna a kör? Nem így van. Lehet, sőt túl is kell rajta lépni.

Az elmúlt évekhez hasonlóan az idén is több fiatal vágott neki a középiskoláknak és az egyetemeknek. Leköti majd őket a tanulás, a vizsgákra készüldés. Nehezebb viszont azoknak a helyzet, akik 16 éves korukat elérve nem fejezik be az általános iskolát, s szakma nélkül maradván kikerülnek a pedagógusok felügyelete és irányítása alól.

BŐVÍTENI A KÖRT

A Szociális Intézetek Központja kapta feladatául azon vak és mozgássérült fiatalok szakmai képzésének kidolgozását, akik nem otthon, hanem intézetekben laknak. A rehabilitációs program egy tervezeete már elkészült, de újabb

kiegészítésekkel és országos érvényűvé tételével csak a közeljövőben várható, hogy felsőbb szervek elé kerül. Az intézet abban látja a megoldást, hogy a tanfolyam jellegű képzési formákat kell ösztönözni, s egyúttal bővíteni azoknak a munkahelyeknek a körét, amelyekben mód van ezeknek az embereknek a foglalkoztatására. Jóllehet a vállalati gazdálkodás ma kevesebb tennivalót juttat még a szociális foglalkoztatóknak is, e tekintetben azonban nem szabad visszakozni.

Mindenütt elmondták, a vak emberek további munkába állásához segédeszközökre, a külföldön bevált szakmák meghonosítására van szükség. Olyan munkakörök keresésére, amelyek — mint például az összeszerelő szakmák — nem redukált értékű, illetve nem ilyen érzetű tevékenység elvégzését teszik számukra lehetővé.

Nehezebb az értelmiségi pályákon dolgozó és felnőttként megvakultak rehabilitációja. Általános tapasztalat, hogy az egyéni tragédia után az emberek azonnal leszálalékolatják magukat, majd rövidebb-hosszabb idő eltelte után értelmes elfoglaltságot keresve már nehezebben találják meg az egykori munkahelyükre visszavezető utat. Gyakran nincs is rá mód. De azért az sem elképzelhetetlen — mert elvéve ugyan, de akad rá példa —, hogy tanácsadói munkakörben vagy más ehhez hasonló beosztásban alkalmazzák őket. Igaz, csak egy látó ember segítségével tudják feladatukat elvégezni, de ők úgy mondják: a főnök-

(Folytatás a 3. oldalról.)

nek is szüksége van a titkár-
nőre.

A tervezet a fenti szempontok figyelembevételével tehát már készül. Körültekintő, gondos kidolgozása sokat segíthet abban, hogy a köztünk élő vak

és gyengénlátó embertársaink valóban értékes és hasznos munkásai legyenek társadalmunknak.

Békési István

(Megjelent a Népszabadság
1985. január 30. számában.)

Szolnok megyei Néplap munkatársát, továbbá megyei szervezetünk titkárát, Váradi Gyulánét és Németh Lászlónét, a hallássérültek szervezetének vezetőjét, valamint Papp Jánosnét, a Szajoli Pávakör titkárát.

Ezután az egyesületi életről beszélt e tudósítás írója. Az elmúlt évi munkát értékelte, majd az idei esztendőben ránk váró feladatokról és aktuális politikai kérdésekről szólt. Köszönetet mondott az aktivistáknak lelkes munkájukért.

A beszédek után műsor következett. Először a Szajoli Pávakör szerepelt és utána Papp Jánosné dalcokra következett. Nagy tapsot aratott Németh Lászlóné és Lantosné Molnár Gabriella kiváló szavalaata. Ért Istvánné szép dalcokrát Kása József kísérte hegedűn. Ugyancsak méltó volt a tapsra Ferenczi István énekszama is, amelyet saját maga kísért tangóharmonikán.

E találkozóról tv-felvétel is készült. A műsor után vacsora, majd tánc következett. A rendezvény szervezéséért az elismerés Németh Lászlónét illeti.

Fórizs László

A MAI HERMANN OTTÓ

ELŐADÁS MISKOLCON

Hermann Ottóról nevezték el nagyon találóan a teljes mértékben társadalmi munkával épült szabadidő kertet a Bükk kapujában: Diósgyőr és Hámor között. A negyven éve felszabadult Miskolc gyárainak dol-

Megyei szervezeteink életéből

SZOLNOK MEGYEI HÍREK

Szeghalmi vendégek Karcagon

1984. október 26-án kedves vendégek érkeztek hozzánk. A szeghalmi sorstársak viszonzták 1983. szeptember 14-i látogatásunkat.

Fogadásuk és egy rövid pihenő után a Gyórrfy István Múzeumba látogattunk el. Ott egy tárlatvezető kiváló kalauzolásával ismerkedtünk a kiállítás anyagával. Nagy hatással volt ránk a közelmúltban felállított Gyórrfy István-szobor, amelyet Gyórrfy Sándor, városunk kiválósága alkotott. (Gyórrfy István 1884—1939-ig élt, karcagi születésű néprajztudós, egyetemi tanár volt.)

Majd a művelődési központban Lovas Lajos előadó ismertette Karcag múltját és jelenét egy diafilmvetítéssel összekötött igen tartalmas előadás keretében. Ezután műsor következett, majd Hőgye Mihály, a szeghalmi körzeti csoport elnöke a náluk folyó szervezeti életről, munkáról tartott beszámolót.

Az ismertető után Sugár Antalné és Szűcs Lászlóné nagyszerű szólószámait következtek. Majd a Décsei család citerakísérettel előadott dalai is méltán kaptak sok tapsot. Papp Jánosné nemcsak szép éneklésével, élményt nyújtó szavalaatával jeleskedett, hanem nagy segítségünkre volt a sok szeghalmi vendég kiszolgálásában is.

A program után a jelenlévők együtt ebédeltek a tanyasi kolégium ebédlőjében és ezzel ért véget a találkozó.

Ünnepi összejövétel

A Vakok és Gyengénlátók Szolnok megyei Szervezetének vezetősége ünnepélyes keretek között kezdte meg 1985. évi munkáját. Január 12-én délután találkoztak a szervezet aktivistái a Nemzeti Étteremben Szolnokon.

E sorok írója, a megyei szervezet elnöke nyitotta meg a találkozót. Majd üdvözölte a megjelent vendégeket, köztük Drapos Bélánét, a Vöröskereszt Szervezet képviselőjét; Rónai Erzsébetet és Kovács Jánost, a

gozói valóban lelkesen építettek meg a „bevezető” előteret a bükki nemzeti parkhoz (mintegy előzetes szemnyitogatást készítve a hegység kőzet-, ásványi- és élővilágáról), amelyeknek nagy ismerője volt Hermann Ottó. Édesapját ugyanis, mint az állami bányák sebészorvosát Diósgyőrbe helyezték át és így került ő is tizenévesen ide. A természet szeretete a családban is virágzott. A tanuló ifjú hallhatta a Brehm testvérek leveleit, amelyek apja felolvasott körükben.

Az apa korai halála után a tüzérekhez ágyútisztogatónak jelentkezett a szabadságharcban, de nagyotthallása miatt nem fogadták el a jelentkezését. Megtanulta a lakatos mesterséget. Minden idejét az állatok megfigyelésére, leírására, lerajzolására fordította. Életútja Bécsben, a dalmáciai tengerparton, Kőszegen, Kolozsváron Szegeden, Pesten, át vezetett Miskolcra, Hámorba, illetve a lillafüredi „Peleháza”, amelyet a mókusokról nevezett így. A Kárpátokon, a Balaton és a Hortobágyon kívül a madárvilág tanulmányozása céljából Norvégiába is elment. Mindezt írt, gyűjtött. Naplók, rajzos jegyzetek gyűltek a háti zsákjába és a máig őrzött gyönyörű madarak kitömve.

Csak pergő film követhetné igazán Hermann Ottó változatos, küzdelmes életét. Alapvető jelentőségű könyveket írt a magyar halászatról és pásztoréletről s a magyar nyelvkincs páratlan gyűjteményét adta e tárgyban a későbbi koroknak.

A milleniumi kiállításon a budapesti Városligetben oly

nagy sikere volt munkájának, hogy a párizsi világkiállításra is kivitték azt és ott őt a francia becsületrenddel tüntették ki.

Szeged majd Miskolc képviselőjeként városaink és népünk sorsát szíven viselte az országgyűléseken. A magyar újságírás is számontartja Hermann Ottót. A „lakatosba oltott” természettudós nemcsak a környezet harmóniáját kutatta és ismerte korának színvonalán, hanem Európa és a magyar munkásság ismerője volt, érte elkötelezett harcot vállalt. Most elég csupán néhány cikkének címét felvillantunk: Az Internacionálé, Az új főispán, mint politikai tőke, A munkások ügyében, A munkások pere, A frakkos banda, A forrongás, A mi tüntetésünk.

A társadalmi igazságosságért, a munkásságért, az ipari tanulóért, a háziiparért, az antiszemitizmus ellen és a nemzetiségek együttélő harmóniájáért folytatott fáradhatatlan küzdelmet, az újságírás zászlaját felmutatva. A múlt század közepétől a Magyar Polgár, az Egyetértés, az Ellenőr, a Függetlenség című lapokon kívül tudományos folyóiratokban, a természettudományi füzetek általa indított sorozatában jelentek meg közleményei. A madarak hasznáról és káráról című könyve életében 4 kiadást ért meg hatvanezres példányszámban. Megindította a madarak és a fák napja elnevezésű környezetvédelmi napot. A természetvédelmi törvény nemzetközi kongresszusok kezdeményezése fűződik nevéhez. Több ezer levele maradt fenn,

köztük Kossuth Lajostól és más jeles férfiaktól érkezett válaszok is találhatóak.

Életének szép állomása volt az avasi templomban (Miskolcon) tartott esküvője Borosnyai Kamillával. (Az ő kedvéért egyik napról a másikra lemondott a dohányzásról, a napi száz cigarettájáról.)

Az év utolsó hetében emlékeztünk Hermann Ottó háromi sírjánál halálának 70. évfordulójára. 1985 nyarán lesz születésének 150. évfordulója.

Idei kirándulásaink, természetjárásaink során álljon a középpontban Hermann Ottó sokszínű élete.

Ezekkel a gondolatokkal mutatta be előadásában e sorok írója Hermann Ottót. Dr. Szőnyi Györgyné gimnáziumi tanár „A madarak hasznáról és káráról” című könyvből illusztrációkat olvasott fel. Az össze-jövetelt, amelyet november 19-én szövetségünk Borsod megyei székházában mindvégig élénk figyelemmel kísért a hallgatóság, dr. Kiss László, a szervezet titkára zárta be.

Dr. Szőnyi György

BÁRCZY JÁNOS ÍRÓI ESTJE MISKOLCON

A város felszabadulásának 40. évfordulóján, december 3-án kultúrterünkben Bárczy János író tartott történelmi megemlékezést. Felvázolta életútját, mely pályájának nagy szakaszai vallomásaiból és a Kertész Péter rádióriporter által felolvasott könyvrészletekből szemléletesen bontakozott

ki. Eddig megjelent öt könyvének címei is jelzik a második világháború ország- és világegyése között vezető útját.

Könyvei a következő sorrendben jelentek meg: Vádin-dítvány, Zuhanó ugrás, Egy magyar királyi százados feljegyzései, A magyar Mölders és a közeljövőben a könyvesboltokba kerülő Varázsvessző című regénye. A Magvető Könyvkiadó néhány könyvét már második kiadásban jelentette meg. Elkészült a Balek című regényének kézirata is.

A Televízió és a Rádió — Pongrácz Judit interjúja nyomán — országosan is imértté tette Bárczy János alakját, éles írói áttekintését és helyzetismertető, hangulatfestő készségét.

Bárczy János négy regénye hangoskönyvek formájában is hozzáférhető.

Az írói est nagy sikerrel zárult. Dr. Kiss László titkár a tagság nevében köszönetet mondott az előadónak.

Készült Dr. Szőnyi György írása alapján

HANGOSKÖNYVTÁR SZEGEDEN

Felhívom a Csongrád megyei sorstársak figyelmét, hogy 1985. februárjától Szegeden, a Magyar Tanácsköztársaság útja 2. szám alatt (a Vár utca és a Vízügyi Igazgatóság közötti épülettömbben) megnyílt a Hangoskönyvtár, ahová szeretettel várják az érdeklődőket.

A könyvtárból kölcsönözhető kazettára vett irodalmi művek és zenés darabok. A művek meghallgatására hely-

ben is mód van. Idegen nyelvet tanulók számára több nyelven leckék meghallgatása és kölcsönzése is lehetséges.

Nyitvatartás: hétfőtől — péntekig 13—17 óra között.

*

Hangoskönyvekkel gyarapított az ország 28 közművelődési könyvtárának állománya december utolsó napjaiban. A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének közreműködésével — a Művelődési Minisztérium anyagi támogatásával — készült magnókazettákon a magyar és a világirodalom nagy alkotásait rögzítették a betűk világától elzárt embereknek. Dr. Bódi István, a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének főtítkára elmondta, a hangoskönyvtárrendszer hazai megszervezését — külföldi példák nyomán — az 1960-as évek elején kezdte meg a szövetség; a hagyományos pontírásos olvasás mellett ezzel újabb lehetőség teremtődött a vak és gyengénlátó emberek számára az irodalmi értékek megismerésére. A szövetség Május 1. úti székházában létrejött stúdióban felvett irodalmi alkotásokkal, politikai témájú művekkel és a Magyar Rádió által másolt hangjátékokkal, színdarabokkal együtt jelenleg mintegy 1300 hangoskönyvtár közül válogathatnak az érdeklődők. S az állomány évente 140—150 művel gyarapodik. Arról, hogy mi kerüljön hangszalagra, könyvkijelölő bizottság dönt.

Az intézmény munkatársai, valamint a vakok általános is-

kolájában oktató pedagógusok negyedévente egyeztetik a kívánságlistát, erre felkerülnek az iskolai kötelező olvasmányok is. A kérések között gyakran szerepelnek útleírások, regények, elbeszélések is, sok vak szülő pedig meséket ajánl felvételre, hogy gyermekének ilyen módon mesélhessen. A stúdióban rögzített művek általában három, az iskolai tananyagok pedig hat példányban készülnek.

A látásfogyatékos emberek segítésére a megyei és a városi közművelődési könyvtárakba a Könyvtártudományi és Módszertani Központ javaslatára kerülnek a hangoskönyvek. Az ötlet a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének munkáját is megkönnyíti, hiszen az igénylőknek a kölcsönzéskor nem kell minden esetben a budapesti hangoskönyvtárhoz fordulniuk. A könyvtárakhoz eljutott első 18 hangos kötet között szerepel Mikszáth Kálmán Beszterce ostroma. Iszaak Babel Lovashadsereg és Czeizel Endre Az öröklődés titkai című könyve, valamint két dramatisztált mű: Arany János Toldija és Petőfi Sándor János vitéze.

A Könyvtártudományi és Módszertani Központ listája alapján rövidesen 36 mű hangos változatával bővelhetnek a gyűjtemények, elsősorban azokból a kötetekből, amelyek a legkeresettebb olvasmányok közé tartoznak. Több terjedelmesebb munkát is rögzítenek: Mihail Solohov Csendes Don című háromkötetes regénye 78, Thomas Mann tetralógiája, a

A bélcsavarodás nem mindig bélcsavarodás, ahogyan mondják, mégcsak nem is mindig bélelzáródás, amint az orvosok nevezik. Mert a bélelzáródás a tudomány nyelvén ileusznak nevezett kórképnek csak egyik fő formája, a bélcsavarodás pedig ennek a fő formának csak egyik alváltozata. Az ileusz összefoglaló megnevezése mindazoknak az okoknak, amelyek a belek működését megakadályozzák, a béltartalom továbbítását megállítják, és ezáltal súlyos állapotot hoznak létre.

Az eddig elmondottak bizonyára sokak számára nem elég világosnak tűnnek, remélhetőleg a részletesebb ismertetés után minden érthetővé válik.

8 méter hosszú

Emésztőcsatornánk a gyomortól a végbélig tart, a kettő között lévő belek hossza körülbelül 8 méter. A bélcatorna szerkezete és feladata nem végig azonos, a különbségek alapján szakaszokra osztható. A gyomor záró, illetve nyitó gyűrűje után közvetlenül következő szakaszt tizenhét harántújj-

(Folytatás a 6. oldalról.)

József és testvérei pedig több mint 90 kazettán fér el.

A hangoskönyvtári szolgáltatást — amint azt a megyei könyvtárigazgatók legutóbbi, decemberi értekezletén is ajánlották — a jövőben is idős koruk miatt már nehezen olvasó emberek is igénybe vehetnék. Ehhez azonban még több mag-nószalagra volna szükség.

(Megjelent a Somogyi Néplap 1985. január 10-i számában.)

KISS JÁNOS

A bélelzáródás

nyi hosszúsága miatt latinul duodenumnak; patkó alakú rögzítettsége miatt magyarul patkóbélnek hívják. Ide ürití az epehólyag és a hasnyálmirigy a váladékát, feladata tehát a gyomorban elkezdődött emésztési folyamatok továbbvitele. Ezután következnek a vékonybelek, amelyeknek első — elsősorban az emésztést befejező — szakaszát éhbélnek hívják, talán azért mert ettől még éhesek maradnának a szervezet sejtjei.

Az emésztés utáni igazi felszívódás a második szakaszban történik, amelyet alsóbb, medencebeli elhelyezkedése miatt csipőbélnek neveznek. Mindkét szakaszra egyformán jellemző a laza rögzítettség és az automatikus, hernyószerűen gyűrűző, tekergő mozgás. Ez az úgynevezett perisztaltika biztosítja a beleknek az emésztés és felszívás melletti harmadik feladatát; a tápanyagoknak, a bomlástermékeknek és a salakanyagoknak a továbbvitelét és kiürítését. Ebben a feladatában gátolhatják és hozhatnak létre ileuszos állapotot bizonyos körülmények és okok..., de a bajokról még ne beszéljünk, maradjunk az egészséges bélrendszernél.

A vékonybél után a vakbél következik, ami nem más, mint a vastagbélnek a medence jobb

oldalán fekvő kezdeti szakasza. Azét hívják vaknak, mert a vékonybél után mint egy zsákutca, vakon kezdődik. Nevezetessége a róla lelógó kis féregnyúlvány, amelynek gyulladást a bélcsavarodáshoz hasonló pongyolasággal általában vakbélgyulladásnak mondják. A vakbél a felfelé haladó vastagbélben folytatódik, ez a máj tájékán derékszögű kanyarulatot vesz, és a gyomor alatt harántirányban halad tovább egészen a bal oldalon fekvő lépig, itt éles fordulattal lefelé veszi útját és a hasüreg közepén kanyargó vékonybeleket mintegy bekeretezve végül is az S-alakú szigma béllé alakul. Ebben a végső kiszélesedett bélszakaszban tárolódnak a vastagbelekben összegyűlt és továbbított bomlástermékek; a táplálékok folyékony, gáznemű salakanyagai.

Innen jutnak széklet, szél formájában a rövid végbélszakaszba, amelynek összehúzódása, illetve ellazulása időnként kiüríti azokat.

A vékonybelek mozgásszabadságával ellentétesen a vastagbelek rögzítettebbek és meghatározott helyzetűek. Mozgáskorlátozottságuk folytán — mint majd látni fogjuk — viszonylagos védettséget élveznek egyes ileuszfajtákkal szemben.

Törődjünk többet egészségünkkel

Minden betegségnek van oka és vannak tünetei; ez alól a szabály alól az ileusz sem kivétel, legfeljebb annyiban, hogy ennek a kórképnek többféle oka is lehet, amelyeket mindegyike azonos tünetcsoportot eredményez.

Külső, belső tényezők

Nézzük először azt, hogy mi okozhat ileuszt, közérthetőbben mondva: mi lehet az oka annak, hogy beleink mozgása, továbbító működése megáll? Ennek lehetnek „külső” okai (eldugulás, leszorítás, összenyomás, megcsavarodás, megtöretés, betüremkedés), és „belső” okai (a csökkent, a hiányzó vagy a túlzott idegműködés). A külső okok folytán létrejött ileuszokat mechanikusnak, a belső okok miatt keletkezőket dinamikus ileusznak nevezzük.

A két nagy csoport közül először az elsőt részletezzük: a belek ürterének eldugulását daganat, kő, idegen test okozhatja.

A növekvő daganat és a nagyobbodó bélsárkő csak lassan, fokozatosan zárja el a belet, mint a korom a kéményt, a vízkő a vezetékcsövet. A szájon át bekerült különböző tárgyak, idegen testek, a rosszul rágott, egészben lenyelt táplálékok viszont hirtelen akadnak meg és tömítenek el egy-egy szűkebb bélszakaszt. Az októl függően tehát az ileusz tünetei is lassan vagy gyorsan alakulnak ki.

Egy rugalmas cső nemcsak akkor záródik el, ha valamitől belülről eldugul, hanem akkor is, ha kívülről összenyomják, ha megtörik, leszorítják, ha szűk

lyukba préselik, vagy a hossz- tengelye körül megcsavarják. Ezek a megállapítások már nem az eldugulásos, úgynevezett obstrukciós ileuszokat, hanem a mechanikus fajtának másik alcsoportját, a destrukciós ileuszokat példázzák. Mert a bélműködés szintén megakadhat akkor is, ha a belet kívülről valami összenyomja, megtöri, megcsavarja, leszorítja, vagy önmagába türemíti. Ez a valami lehet a környezetben növekvő daganat, lobos szövetszaporulat, a hasüregben húr- szerűen kifeszülő hashártya- összenövés, gyulladással letapadás, beszűkült sérvkapu.

Külön szót kíván a lyukba préselő, vagyis a sérvkizáródásos ileusz. Ez a destrukciós ileuszoknak leggyakoribb formája. Oka: lágyék, comb-, köldök- vagy hasfali sérv lehet, ha a sérvkapu történetesen szűk és a részbe jutott bélkacs kiszorul, nem tud visszajutni a hasüregbe.

A belső oka, dinamikus ileuszoknak két formája van: egyik esetben azért áll meg a bélműködés, mert a belek nem kapnak elég ingert a mozgásukhoz. Ilyenkor bénulásos, hűdéses ileusról beszélünk. Az inger hiányának oka lehet a bélfal gyulladása, helyi vagy általános hashártyagyulladás, de lehet távolabbi is, amikor az irányító agyi központban vagy a gerincvelő idegpályáiban van a hiba. A másik formában ennek éppen az ellenkezője áll fenn: túlzott idegműködés folytán a belek görcsös állapotba kerülnek. A kiváltó oka elsősorban siktin-, sztrichninmérgezés vagy súlyos agyi, gerincvelői izgalmi állapot lehet.

Amint láttuk, az ileusznak sokféle oka lehet, nézzük most már az ezek által létrehozott,

nagyjából egységes tünetcsoportot.

Mit észlel a beteg?

Bármilyen okozza is az ileuszt, a beteg azt veszi észre, hogy a hasa feltűnően csendes vagy folyamatosan korgó, morgó és fájdalmasan szokatlanul puffadt lesz: széklet, szél nem távozik tőle; bőfögni, hányni kezd.

Belgyógyász, vagy sebész

A sikeres gyógyítás titka az ileusz idejekorán való megállapítása és annak eldöntése, hogy sebésznek vagy belgyógyásznak kell-e a beteget kezelni, röviden szólva: kell-e operálni vagy nem. Nem elég annyit megállapítani, hogy ileusz van, azt is tudni kell, hogy a mechanikus vagy a dinamikus csoportba tartozik-e?

Mert a mechanikus okokat műtéttel meg lehet szüntetni, a dinamikus, beidegzési hibákkal szemben viszont a sebészek tehetetlenek, ezeket a belgyógyászok kezelik.

Az ileusz megszüntetése — ha a műtétet, illetve a belgyógyászati kezelést idejében elvégzik, megkezdik — eredményes. Ez biztató, de a cél mégis inkább az volna, hogy se a sebészeknek, se a belgyógyászoknak ne legyen e téren dolguk, tehát ne alakuljon ki ileusz. A megelőzés lehetősége nem kizárt: helyes életmóddal, megfelelő táplálkozással sokat tehetünk önmagunkért. Figyelembe kell venni az ileuszt okozó tényezőket (pl. a sérvet) és az ismertetett tünetek jelentkezésekor azonnal orvost kell hívni. Akár néhány óras késedelem végzetessé válhat!

Egy ember ökrön ment a vásárba. Ott bevásárolt, a csomagokat felrakta az ökr hátára és maga is felült, hogy hazatérjen. Útközben találkozott egy vakkal, akit a nap heve nagyon kínozott. Ezért sírt és állandóan azt mondta: „Óh, Allah!” Aztán nyöszörgött: „Nézz rám, nem látok. Ha látnék, egy fához mennék, leülnék az árnyékba és kipihenném magam.” Az ökrös ember odament hozzá, leszállt és azt mondta a vaknak: „Allah szolgája, gyere, felültetlek az ökrörmre!” A vak így felelt: „Isten fizesse meg neked, látó.” Mindketten felültek az ökrre, a látó előre, a vak pedig mögéje.

Folytatták az útjukat és beszélgettek. Közben a vak mindent megtapogatott, amit a látó vásárolt és minden csomagnál megkérdezte, hogy mi van benne. A látó pedig megmondta a nyolc csomag tartalmát: só, babsütemény, különböző borsfajták, fűszerek és hamuzsír. Egy csomagot azonban, amely lefelé lógott, a vak nem vett észre.

Amint beértek a városba, a látó azt mondta a vaknak: „Ni megérkeztünk, hadd segítsenek le, aztán megyek tovább.” De a vak elkezdett kiáltozni: „A látó el akarja venni az ökrömet!” A látó erre azt felelte: „Nem, vak, Allah nevében mondd meg az igazat!” A vak folytatta a kiáltozást: „Az igazat mondom. Ki akarsz fosztani!” Az emberek mindkettőjüket az emirhez vitték. Az emir így döntött: „Először téged, a látót kérdezzük. De ez így felelt: „Nem! Ne engem kérdezzetek, kérdez-

Történet a vakról és a látóról

NIGÉRIAI NÉPMESE

zések a vakot.” Ekkor az emir megkérdezte a vaktól: „Hogyan találkoztál a látóval?”

A vak ezt mondta: „Szerencsém volt a koldulással, és ezt az ökröt szereztem, elmentem a vásárba és bevásároltam. Vettem sót, babos süteményt, különböző borsfajtákat, fűszereket és hamuzsírt. Utána is nézhetek, és látni fogjátok, hogy nyolc csomagom van. „Utána néztek és kilenc csomagot találtak. Ekkor azt mondta az emir: „Most mindkettőtöket hazavisznek. Gyertek holnap újra. Akkor tárgyaljuk az ügyeteket.”

Aztán megparancsolta, hogy két tálat töltsenek meg túróval és tegyenek bele olajat és főtt húst. Hozatott furát tejjel és mézzel és két tálat sült hússal, majd így szólt: „Fogjátok az ennivalót és vigyetek belőle a látónak és a vaknak, mindkettőnek egyformán. Aztán rejtőzzetek el és hallgassatok ki, hogy mit mondanak.” Akik a vaknak vitték az ennivalót, kihallgatták, a többiek pedig, akik a látónak vitték az ételt, ugyancsak hallgatóztak. Hallották, hogy a vak ezt mondta: „Megeszem a kását olajjal és hússal, meg a sültet is és furát iszom tejjel és mézzel. Amint feljön a nap, megkapom az ökröt.” A hallgatózók megvitték ezeket a szavakat az emirnek. Ő azt mondta: „Hallgassuk most meg azokat, akik a látónál hallgatóztak.”

A látó ezt mondta: „Enni? Hogyan is ehetnék most? Erő-

szakkal elveszik tőlem az ökröt. Nem eszem semmit, nem tudok semmit se enni.” A hallgatózók az emirhez futottak és ezt kiáltották: „Emir, halld csak, halld csak, mit mondott a látó. „És elmondtak neki mindent. Akkor az emir hazaküldte az embereket és megparancsolta nekik, hogy másnap reggel időben jöjjenek ismét.

Napkeltekor ismét az emirnél voltak. Ez pedig azt a parancsot adta nekik, hogy a tálat hozzák vissza. A vak mindent megevett, csak üres tálat hoztak az emirhez. A látó ellenben mindent érintetlenül hagyott, ahogy az ételt odavitték neki, tehát megint elvették és vitték az emirhez. Ő pedig ezt mondta az embereknek: „Az ökr a látóé, mert bánatában, hogy az ökröt el is vehetik tőle, még hozzá sem tudott nyúlni az ételhez. A másik viszont mindent megevett. Menjete és hívjátok őket ide, mindkettőjüket kihallgatjuk. Hallottátok, a vak azt mondta, hogy az áruk, amelyeket vásárolt, nyolc csomagban vannak, mi azonban kilenc csomagot találtunk.”

Hívták a látót és megkérdezték: „Hogyan találkoztál a vakkal?” A látó elmesélte: „A vásárban voltam, kereskedtem és bevásároltam. Ő azt mondta, hogy nyolc csomagja van, nekem pedig kilenc csomagom volt. A kilencedik csomagban illatos növények vannak. Ez a csomag lefelé csüngött, biztos ezért nem vette észre a vak, a

(Folytatás a 9. oldalról)

többi csomagról kikérdezett engem, én pedig mindent elmondtam neki." A vak közbekiállított: „Nem ez hazugság, nyolc csomag van.” A látó folytatta: „Sokáig éljen az emir. Bontsuk ki a kilencedik csomagot és nézzük meg.” Megvizsgálták és megtalálták benne a füveket.

Ekkor azt mondta az emir: „Te, vak, hazudtál. Akik túrót, furát és húst vittek neked, megmondták nekem, hogy mit mondtál, hogy a kását megesezed olajjal és hússal és furát iszol mézzel, és másnap megfogod kapni az ökröt. A látóról ellenben azt közölték, hogy

semmit sem tudott enni, mert félt, hogy elveszik tőle az ökröt. A látó meg hozzá sem nyúlt az ételhez. Te, vak, hazudtál. Testőrök, fogjátok meg és végezzétek ki, mert tolvaj.”

A vak ekkor könyörgött: „Emir, Allah és prófétája nevében engedj szabadon. Szándékosan tettem, de nem teszem meg többet.” Az emir megkegyelmezett neki és azt mondta embereinek: „Engedjétek szabadon”, az ökrös emberhez pedig így szólt: „Vidd az ökröt.”

(Megjelent a *Gegenwart* 1984. decemberi számában. Fordította Pálfi Ferenc.)

igazságot jelképezte. A mi jogarunk egészen különleges; nem féméből készült és buzogány formája van. Az országalma gömb alakú, a mindenséget szimbolizálja, tetején Krisztus keresztje áll ... A legfontosabb jelvény a királyi fejdísz, a korona. Ha kézbe veszik, meg tetszenek látni ...”

— A koronát én egy középben feldudorodó, szél nélküli kalapnak képzelem, amelyet négy helyen kivágtak és ovális meg szögletes gyöngyökkel díszítettek. Nagysága átmérőben huszonöt centi lehet, a súlya az nehéz, két kilónak saccolom.

A koronát kalap formában „látó” Kenyér Miklós, aki a nyugdíjig kosárfonó, majd telefonkezelő volt, életében először jár a Nemzeti Múzeumban.

— Tudja — mondja védekezőn —, a feleségem bár látó asszony volt, soha nem ért rá velem ilyen helyekre jönni, más kísérőm pedig nem akadt. A koronaabroncs szélénél a lecsüngő láncokon gyöngyöket ta-

Vakok a Nemzeti Múzeum galériáján

Kezükben volt a mindenség

Harmincan-negyvenen nagyon lassan, óvatosan járók a lépcsőket. A fehér bot, a sötét szemüveg most fölösleges; hallják, érzik az előttük járók ritmusát és persze fogják a biztonságot jelentő korlátot. A régészeti kiállítás csöppnyi galériájára érve néhány látó gyöngéden székekhez vezeti őket.

— Pár évvel ezelőtt, amikor Amerikában jártam — mondja Dr. Lovag Zsuzsa, a koronázási jelvények szakértője és előadója —, majdnem minden múzeumban találkoztam egy úgynevezett vak teremmel. A kordonnal elkerített pontírású eligazító tábláskákkal ellátott termekben plasztikák másolatait, például görög és római szobrokat tapogathattak le a látogatók. A Magyar Nemzeti Múzeumban az első, vakoknak

és gyengénlátóknak szóló előadást körülbelül két és fél éve tartottuk.

„A jogar tulajdonképpen egy kormánypálca — a jogot és az

pintottam. Nem is gyöngyöket, hanem figurákat, lóhere-formákat.

— A vakoknak és a gyénglátóknak havonta egy alkalommal rendezünk előadást — mondja Takács Katalin múzeumi közművelő. — A résztvevők műtárgyakat és műtárgymásolatokat vehetnek kézbe, megismerkedhetnek többek között őskori csontokkal, az ötvösség renekeivel, zenélő szerkezetekkel, a céheket felidéző tárgyi emlékekkel.

— A korona színeit nem tudom elképzelni — mondja valaki — 1920-ban spanyolnáthát és szemidegsorvadást kaptam. Hároméves voltam, most pedig hatvannyolc. Ez már olyan távlat, hogy kihalt belőlem az emlékezet: annak a kicsi, pajkos

és szerfölött szertelen kisfiúvilágnak minden színe és formája. Milyen lehet egy mozdony? Hallom, hogy pöfög, hörög, zakatol, tudom működésének a módját — vannak róla fogalmaim — mégsem látom magam előtt. Milyen lehet a macska, vagy a kutya pofája, ha simogatom, s milyen az ember arca, ha víg kedélyű, ha elgondolkodó, ha merengő. Tudja, a redők, a ráncok kitapintása ilyenkor nem segít. Ha én látnék, azt hiszem, sose telnék el a minden nézésével. Mondom, a feleségem beteges, fáj a keze meg a lába, így hát turistáskodni sem tudok. Pedig a szövetség város-, meg templomnézéseket szervez. De most igazán boldog vagyok, hiszen a kezemben tartottam a koronát.

— Higgyel el — mondja dr. Lovag Zsuzsa — a problémáinkat nem a pénziány okozza. Tudomásom szerint, eddig még egyetlen meghívott előadó sem kért tiszteletdíjat. Inkább az, hogy ezekre a speciális előadásokra nem vagyunk még fölkeszülve. Nincsen például „vak termünk”; a tárlatvezetés pedig rettenetesen nehézkes, hiszen a tárgyak többségét vitrin alatt őrizzük.

Másolatokra lenne szükségünk, s akkor valóban minden korszakról tarthatnánk egy szisztematikusan kidolgozott előadás-sorozatot.

Scipiades Erzsébet

*(Megjelent a Magyar Hírlap
1985. január 31. számában.)*

Egy kiállításról

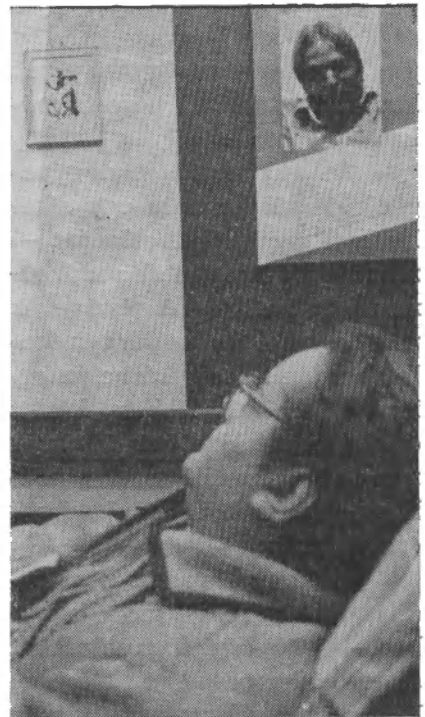
A Hírlapkiadó Vállalat klubjában rendezte a szakszervezeti bizottság 1984. decemberében Hentschel Antal grafikus kiállítását. Az itt bemutatott majdnem teljes anyag elsősorban azt bizonyította, hogy lehet bár mozgássérült az alkotó, ez önmagában nem korlátja a megismerés folyamatának.

Karakterisztikus portréi a cselekvő embert ábrázolják: öröm, bánat, vagy éppen közöny néz szembe velünk — hiteles ábrázolásban. Kiemelkedik ezek közül az Öregség, az Út, a Pillangó, az Éjszaka, az Álom, és a Csók, amelyek

Hentschel Antal emberközpontú „világ-kíváncsiságát” igazolják.

Ceruzával, régebben filttel, csőtollal, pontvonaltechnikával ismerkedett meg az elmúlt évek során. Volt már kiállítás a Rádió KISZ-klubjában, az Offset Nyomdában, az Erkel Ferenc Művelődési Központban, a SOTE aulájában, a Tatabányai Művelődési Központban, Ócsán, s a Munkásmozgalmi Múzeumban. Rendszeresen jelennek meg grafikái, illusztrációi a Vakok Világának sikírású változatában.

Hollósy Zoltán

Egy vak teológus története

A különböző felekezetű egyházak nem gátolják a vak teológus tevékenységét, legyen az akár pap, hittudós, egyetemi professzor. Bár a katolikus egyház csak különleges esetekben ad később megvakult papjainak valamilyen működési engedélyt. Elég ritka eset az, hogy vak ember teológiai pályát választ, de azért akad néhány személy.

Nem mindennapi jelenség egy türkmén protestáns pap esete, aki ma Nyugat-Berlinben tevékenykedik. 1962-ben a Nem lehettem mullah címmel megjelent autobiográfiájával hívta fel magára az olvasók, az érdeklődők figyelmét. (A mullah szó jelentése: mohamedán hit- és jogtudós, továbbá papjuk megtisztelő megszólítása. Az autobiográfia kifejezés nyelvünkben önéletrajzot jelent.)

Közép-Iránban egy török nemzetiségű faluban született Abbasz Sah Mohamedi. Olyan tájon élt a család, ahol főként sivatag található és Iszpahán város környékén még ma is élnek farkasok. A kis Abbasz az iszlám időszámítás szerinti 1317. évben született (a mi időszámításunk szerinti 622. év a mohamedán időszámítás kezdő éve. Aban az évben volt a hedzsra: Mohamed próféta menekülése Mekkából Medinába). Apja iszlám pap, mullah volt. A kisfiú édesanyjának elég korai halála után az apa nem nőült meg, életét a három gyermekének és Allahnak szentelte. A kis Abbasz már gyermek-

korában elkezdett a Koránból tanulni. Környezete arra számított, hogy ő is mullah lesz, mint az apja. Amikor 6 éves korában Abbasz szemével világát elveszítette, a hívők azt tanácsolták apjának, hogy küldje el fiát koldulni, mert az majd jó jövedelmet hoz a családnak. Az apa ezt nem fogadta el, mert a gyermek megvakulásában Allah akaratát látta abban, hogy a fia is mullah legyen. Nyolcéves fiával útra kel, hogy Abadanba érjen. Ott ismerte meg a fiú az autóbust és a vasutat. A hosszú abadani út nem volt hiábavaló időtöltés, még akkor sem, ha a fiát nem vették fel az ottani papneveldebe. Útközben az apa megtudta, hogy Iszpahánban létezik egy vakok iskolája. Később Abbasz ebben az angol iskolában elsajátította a perzsa nyelvet és a Braille-írást. Ott találkozott először a kereszténység fogalmával. 1951-ben Chrisztoffel nevű protestáns missziós járt náluk az iskolában, aki a gyereket az iszpaháni protestáns neveldebe vitte. Majd az iskolai szünetben apa és fia között kialakult a vallási konfliktus. A tapasztalt mullah rájött arra, hogy fia a vallás tekintetében más véleményen van. Az iskolában Abbasz a kefekötésben, kosárfonáson kívül már német nyelvet is tanult. Egyszer vágott magának egy botot és azzal tapogatva, kezdte el a járkálást, önállóan rötta a várost. A nevelőnő ezt látva nagyon feldühödött és hazavitte őt. Majd

később az iskolában egyre nőtt az iránti vágya, hogy megkeresztelkedjen, attól félt azonban, hogy az apja ezt megtudja és akkor kiveszi az intézményből. Aztán ettől már nem kellett tartania, mert fél éves késéssel értesült az apja haláláról. Így már a megkeresztelkedésének semmi akadálya sem volt és vágya teljesült. Ugyanabban az időben meghalt Chrisztoffel is. Abbaszra nagy hatással volt az a jelenet, hogy a vak fiúk díszőrséget álltak a halott Chrisztoffel koporsójánál. Ezután határozta el, hogy ő is missziós lesz. Pályafutását mint tanár ebben az iskolában kezdte meg. Már német nyelvet is tanított. A tanítás mellett tovább képezte magát, a gépírást tanulta. Majd keresett egy zenetanárt, aki-nél harmonikázni tanult. Majd úgy döntött, hogy Németországban fog tovább tanulni. Az első akadály, amellyel meg kellett küzdenie a kivándorlási engedély megszerzése volt, mivel rá, mint keresztényre más szabályok vonatkoztak. Igen nagy élményt, sőt kalandot jelentett számára az európai út. Az NSZK-ban tárt karokkal várták. Neki mint a „sivatag gyermekének” nagy élményt jelentettek az erdők. Felvételt nyert az ilversheimi vakok iskolájában, ahol az angol nyelvet, a kefekötést, a kosárfonást sajátította el és ezek mellett zongorázni is tanult.

Ezután Angliában, Svájcban és az NSZK-ban tanult teológiát. Tanulmányai befejezése

után ismét találkozott a koldus fogalmával, ahogy azt Ha az éjszaka eljön című könyvében írta. E könyvét 1981-ben adta ki, amelyben így ír: „Mindenkinek az eredményeimet dicsérte de senki nem akarta tudni, hogy fogom hasznosítani tanulmányaim eredményét az életben. Ebben a tekintetben az egyház sem volt kivétel. Minden nemlátó teológusnak a munkahelyért keményen meg kellett küzdeni.” Ez a könyv bizonyítéka annak, hogy milyen jól tudja ez az ember felmérni a vakok helyzetét nyugaton és milyen mélységig terjedő ismeretei vannak az ottani gondokról, bajokról, amelyekről függ a vakok élete.

Abbasz Sah Mohamedi pap 1968-tól Nyugat-Berlinben működik. Ott az evangélikus vallású vakok lekipásztorként szolgál. A város minden körzetében vannak hittankörök, amelyek az ő hatáskörébe tartoznak. A vakok számára újságot jelentet meg, ennek kazettára felolvasott változatát is megkapják az érintettek. Az újság címe: *Út a vakokhoz*. Képzelt egy könyvtárat, amelyben főként vallási tárgyú könyvek találhatók. Ezek a könyvek az NSZK területére is kölcsönözhetők. A pap sok országba szervez kirándulásokat, voltak többek közt Izraelben, Törökországban is.

Abbasz Sah Mohamedi megnősült, felesége tanárnő volt az ilvesheimi vakok intézetében.

Megjelent a Novi Zsivot című cseh-szlovák lapban. (A fordító, László István nem közölte a cikk szerzőjét)

CSIKÓS ZSUZSA

VAK KÖLTŐK VERSEI

Felettem csak fekete pont...

(Egy házasság emlékeiből)

*Tyúkléptekkel mértem a végtelent
s adósaimmá váltak a szavak.
Kihunyt szerelmek, hazug vallomások
hamuja alatt halódni vágyik
összetört szívem. Éjszaka van.
Messze a reggel, hol harmatcseppek
gyöngyét fűzik a mezők. Nem érem el.
Fölöttem csak fekete pont az ég.
Létezésünk gyengéit kutattam,
s egyre mélyült a gödör alattam.
Észrevétlen fogtak át meg át
hazug szavak hínár-karjai,
letépní őket nincs már hitem.
Megölnék a létezés örök gondjai.
Tyúkléptekkel mértem a végtelent,
Magamnak így szabtam fájón szűk határt,
lassan elsüllyedek a gyilkos mocsárban
s nem marad utánam csak síri némaság.
Éltem, mint annyi más, bűnöm
oly hatalmas, mint senkié soha.
Tehettem volna, számban volt a szó,
s hagytam, hogy elnémissanak.
Zsíroskenyérre cseréltem szabadságomat
kutya-hűségre lázadó hitem,
cserébe nyugalmat akartam,
s egy cseppnyi fényt, mit a
naplement még ígért.
Keserű lett számban a kenyér
megkötözött szárnyam felsebezett
hűségem gyermeke fájó nyugtalanság,
s a némaságtól nem lettem boldogabb.
mert mit ér a száj, ha ki
nem mondhatja, mit meglát a szem
s a fül mire teremtdött
ha süketnek kell lennie?
Mit ér az én, a gondolat?
ha szárnyát levágja a szegényes képzelet,
mit ér a kéz, ha nem teheti
amire született?
Zsíroskenyérre cseréltem szabadságomat
hallgató némaságra lázadó hitem
fejemre hamut, s követ kiáltok,
mert csaló lettem, de nem boldogabb!*

A palást

Esténként a várfalakon sétálgatott, megállt, nézte a tengert a lassan lopódzó alkonyatban, a halászokat, amint hálóikkal babrálnak és sötétedéskor kifeszített vitorlákkal éjjeli zsákmányra indulnak. Azután fel-feltűnedezték a csillagok, az otthonról jól ismert csillagképek, s biztatóan hunyorogtak. A keskeny, sötét tengerágon túl Ciovo szigete hallgatott, s azon túl megint a tenger, morajlón és titokzatosan. Néha beleszimatolt a levegőbe:

— Füstszagot érzek, — mondta önmagának — megint füstszagot.

A láthatatlan füstöt mintha észak felől hozta volna a szél. Még álmában is kísérte. Felgyújtott falvak, égő kazlak és állattetek fojtó, keserű füstszaga volt ez, de senki más nem érezte, csak ő.

— Nem érzitek? — kérdezte környezetétől, de azok összenéztek:

— Nem, uram. Talán a halászok kunyhói felől jön.

De ő tudta, hogy nem a halászok kunyhói-ból jön; az békés és csipősen jószagú füst, — ez, amit ő érez, az a pusztulás füstje.

Ezen az utolsó estén már nem érezte. Halottcsend áradt észak felől, nem tudta micsoda csend; a megsemmisülésé, vagy az újjászületés előtti csend? A reménytelenség, vagy a bizakodás csendje?

Fel-alá járt a várfalon. Egy-kettő, egy-kettő... Trau szigetére ráborult az éjszaka, a várban azonban szövétnekek világítottak, s az udvarban fáklyafénynél a málhákat szíjjaszták.

Mégegyszer végignézett a sötétbe boruló, sziklás hegyeken és a feketén csillogó tengeren. Óh, hogy gyűlölte ezeket a hegyeket, még a tengert is néha. Mennyi keserűség és bánat érte, mióta ideérkezett! A menekülés rettenetes napjai után a felfoghatatlan csapás, a két kisleány halála Klis várában, s a hazuról érkező hírek! A vad hordák dúlása, kegyetlenkedései, égő falvak, meggyalázott holttestek, pusztuló ország — s ő itt, tehetetlenül. És a

szabadulás, a hazatérés oly messze volt... Most eljött végre mégis.

Mély lélegzetet vett a sós, párás, tengeri levegőből. Nem érezte magát fáradtnak. A szíve nyugodtan és erősen dobogott, agyában tervek érlelődtek, karjain megfeszültek az izmok. Fehéren világító magas homloka mögött az akarat legyőzte a fásultságot. Legszívesebben már most, azonnal indulna.

A bástyán sietős léptek kopogtak.

— Te vagy, Egyed szolgám?

— Én volnék, nagyuram. Királyasszonyunk kéret, keresd fel termében. A vendég is megérkezett. Subics vajda a lovagteremben vár.

— Mondd meg a vajdának, legyen kis türellemmel.

Egyed eltűnt, elnyelte a sötétség. A király elgondolkozva lépegetett lefelé a meredek kőlépcsőn. A déli torony egyik kis terméből világosság szűrődött ki. A királyné kamrája. Belépett.

A fiatal királyné magastámlájú karosszékben ült, két szolgálóleánya ruhákat rakosgatott a nagy útiládákba. Laszkarisz Mária szép, sötét szemei árnyékosak voltak és átvirrasztott éjszakákról tanúskodtak. Finom arcán megtelepedett a bánat s mintha már el sem akarna tűnni onnan.

A szolgálóleányok egyike hímzett gyermekruhákat vett elő a mély szekrényből. A fodros, szalagos szoknyácska szinte repülni látszott.

— Pihenj le, úrnóm, — mondta aggódva a király — nagy út áll előttünk.

— Ne neheztelj, hogy hivattalak, — emelte fel sötét szemeit a királyné — látni akartalak. Nagyon nehezen megyek el innen. Félek. És az a két kis kőkoporsó is idehúz.

A király intett, a két szolgálóleány meghajolt és elsietett.

— Mária, kedvesem, figyelj reám. Az Úr nagyon megpróbált bennünket és lesújtott népünkre. Mindnyájunknak vannak halottai, mindnyájunknak vannak sebei. Drága leány-

káinkat, Katalint és Margitot sírig fogom gyászolni én is, de nekem most már előre kell nézmem. Az életünk megmaradt, a te életed talán arra, hogy újra gyermekkel ajándékozz meg, az én életem meg a népem feltámasztására. Nagyon nehéz lesz mindkettőnknek, mindnyájunknak. Ne gondolj most a kis koporsókra. Két kis virágszálunk békén nyugszik már, kérlek, próbálj megnyugodni. Add a kezdetet.

A király keze átkulcsolta a finom, vékonyra fogyott ujjakat. Meleg és erő áradt a kezeiből, a királyné érezte, hogy valami álmós nyugalom vesz erőt rajta, ködösen rámosolygott urára és lecsukódtak szemei.

Béla csendesen hagyta el a kis kamrát és a szolgálóleányokat hívta:

— Készítsetek ágyat úrasszonyotoknak. Elfáradt és pihenni vágyik.

*

A fegyverteremben két fáklya világított és halványan a kandalló tüze is. A kandalló mellett ott állt Jurij Subics, a brebiri Subics család legidősebb fia, hatalmas termetével, kiegyenesedve. Arca, mint a horvátoknak általában, nemes és szabályos volt, barna, selymes szakállán és meleg, barna szemében megcsillant a tűz fénye. Mikor a király belépett, Jurij mélyen meghajolt.

— Üdvözöllek, Subics vajda. Búcsúzni szeretnék tőled és megköszönni neked mindazt, amit értünk tettél.

A vajda elhárító mozdulatot tett kezével.

— Semmit sem tettem uram. Alattvalód vagyok és életed drága nekem.

A király eltűnődött.

— Életem? Az életem most Magyarország élete. Ha Magyarország elpusztul, az én életem semmi. De nem fog elpusztulni. Már minden a fejemben van, tudom hibáinkat, tudom, hol kell javítani. Csak magunkban bízhatunk, Jurij, kedves hívem és az olyanokban, mint te és hű horvátjaid. Tudod, hogy hiába fordultam támogatásért Gergely pápához és II. Frigyeshez. Fortélyos harcuk, mit egymással vívtak, fontosabb volt, mint országunk élete. Pedig a tatár veszély Európát is fenyegette s rajtunk tört meg. Nem segítettek a keresztény országok, csak sajnálkoztak, szemüket forgat-

ták, s tán még könnyet is hullajtottak temetésünkön... de még nem haltunk meg. Az álnok Frederikusz herceg pedig legnagyobb szorultságomban zsarolt meg...

Béla elhallgatott, mintha választ várt volna. A fahasábok pattogva égtek, fel-fellobogtak és árnyékot vetettek a magas falakra.

— Mennyi tenger hiba, istenem! A kunokkal is jót akartam, de nem értette senki. Erős nép, harcos nép, de másként éltek mint mi, és nemeseimtől csak panasz hallottam rájuk, hogy így, meg úgy, károkat okoznak és én csak pártolom őket. Aztán megölték a kun királyt és mind ellenünk fordultak.

Az éjszaka belopakodott a terembe. A tenger hűvös lehellete kicsit megborzongatta a királyt. Fázott és melege is volt egyszerre.

— Kedves jó hívem, Subics vajda. Nagy terveim vannak és erősnek érzem magam. Más ország lesz, amit majd alapítok. Várat fogok építtetni, a várak ellenállnak. A várakkal még a tatárok sem bírtak s a jól megerősített, falakkal körülvett városokkal sem. A sereg a pusztán, az erdőn, a völgyekben semmi... De a várat nem fogják bevenni...

Belebámult a tűzbe, sokáig hallgatott.

— Beszélj, uram, — mondta csendesen a vajda — beszélj nekem terveidről. Nagy gondolatok születtek benned és öröm tölt el, mert nem hal meg már nemzedet, ha te élni tudsz értük.

— Engem Isten meglátogatott, de meg is világosított. Vissza kell adnom az urak székeit a tanácsban. Koldus király lettem, nem tudok magam kővárat építtetni, de az uraknak, a nemes uraknak van erejük, van robotosuk. Birtokokat fogok adományozni és ők várat fognak nekünk építtetni. Tudom, hogy magam fölé helyezem ezzel őket, mert akinek vára van, az egész környéken uralkodik. Akinek pedig a birtokán több vára is lesz, az uralkodik a többi birtokos fölött. Talán még fölöttem is uralkodni akar. Erős kéz kell ide, Jurij, kedves hívem, de erős kezem lesz. És mi lesz utánam, azzal most nem gondolok.

Béla kinézett az ablakon a sötét éjszakába s úgy figyelt, mintha máris látná a várat, a hatalmas kővárat emelkedni az erdős-hegyes vidékeken, melyeken megtörik a támadó,

külső ellenség minden fortélyá. Aztán hirtelen visszafordult és nagyon élénken folytatta:

— Nem voltak városaink, most majd lesznek. Városokat fogok telepíteni. De kimből, uramisten, hiszen megfogyatkozott a népem! Iparosokat és kereskedőket fogok behívni Németthonból. Szorgalmas nép, tud és akar is dolgozni, hiszen saját magának dolgozik s közben királyi jövedelmünket is pótolják adójukkal. A városokat is falakkal vetetem körül. Önkormányzatot adunk nekik, maguk választhatják bírójukat, tanácsukat. Kereskedni fognak, vásárokat tartanak majd, meggazdagodnak s velük az ország is.

Odakint felzúgott a szél és hamarosan esőcseppek kopogtak a várfalakon, de a király szinte nem látott és nem hallott. Hatalmas, embert-emésztő látnoki terveire gondolt és keresztülnézett a vastag falakon.

— Kibékitem a kunokat és visszahívom őket. A Duna—Tisza-közén megtelepedhetnek. A Duna—Száva vonaltól délre bánóságokat szervezek. Szerbia és Bosznia északi részei védőbástyáink lesznek.

Elhallgatott és csendesen, szinte magának mondta:

— Mennyi időm lesz? Mennyi időt ad nekem az Úr, nem tudom. De megállok helyemen, mert jön nálam nagyobb király is és annak úgy kell átadnom az országot, — erősen és legyőzhetetlenül.

Az éjszakai zápor egyre porzott odakünn. Ritka az eső Dalmáciában. Subics vajda úgy érezte: áldás. De nem szólt, várta a kegyelmes elbocsájtást.

Aztán a zápor lassan szünni kezdett és Béla, mint álomból, hirtelen felocsúdott. Kezével tapsolt.

Egyed és Simon léptek be, rájuk parancsolt:

— Hozzátok a rézpántos ládát!

Ketten hozták. A rézpántok fénylettek, a király kinyitatta a ládát és fölébe hajolt:

— Tudod, kedves hívem, hogy földönfutó és szegény király vagyok. Ma még az vagyok. De hűségtekért jutalmat és emléket kívánok hagyni a trogiriaknak. Vedd tőlem koronázópalástomat.

Saját kezével nyúlt a ládába és kiemelte az igazgyöngyökkel varrt palástot. A gyöngyök nemesen és tompán fénylettek. Az aranyfonallal varrt hímzés a lovon ülő Pannoniai Szent Mártont ábrázolta, amint köpenyének felét kardjával lehasítja és egy szegénynek adja. A súlyos palást egy darabig a király karján fektült, aztán átnyújtotta Jurij Subicsnak. A horvát főúr megrendülten vette át a csodálatos szépségű és értékű ajándékot.

— Uram! Mivel érdemeltük ki és hogyan köszönjük?...

— Emlékezzetek Bélára, Magyarország nehéz sorsú királyára és tartsátok meg őt továbbra is szívetekben.

A király odalépett Jurijhoz és megölelte.

— Eredj, hívem. Köszöntsd nevemben a trogiriakat és élj boldogul.

A földesúr meghajolt és görnyedten eltávozott. Kincsét, a palástot úgy szorította magához, mintha a századok majd egyszer felelőségre vonnák, ha bármi baja is történe.

Lassan világosodott. A fáklyákat kioltották, a kandallóban már csak üszkös fahasábok heverték. Az udvaron kürtszó harsant s lovak nyerítése hallatszott.

— Nem kívánsz pihenni egyet, uram? — kérdezte féltőn az öreg hűséges Simon.

A királyon nem látszott fáradtság.

— Majd egyszer, kedves szolgám, majd sokára. Most végre hazamegyünk.

**AJANLÁS
EGY MINIKÖNYVHÖZ
SCHIFF ERVIN
PHYLLISZ**

E lap olvasói, különösen azok, akik szeretik és olvassák a lapban megjelenő vak költők verseit, jól tudják, hogy Schiff Ervin is többször jelentkezett a „Vakok Világában” verseivel és novelláival.

Sajnos ez ma már csak múlt időben mondható el, mert las-

san egy éve már, hogy a váratlan halál lefogta Schiff Ervin alkotó kezét.

„Phyllisz” c. kötete — posthumus mű, a szerző halála után jelent meg. Schiff Ervin a kötet előkészületeiben még aktívan részt vett és lázas izgalommal várta a híreket a

nyomdából, s azt a napot, amikor a mű napvilágot lát. Ezt a napot azonban már nem élhette meg, de gondos kezek ügyeltek arra, hogy a kötet megjelenjen halála ellenére, és irodalmi élményül szolgálhasson olvasóinak.

Mert valóban irodalmi „csemege” ez a mű, s méltán nevezi kitűnő írónk, Hegedűs Géza, a kötet bevezetőjében Schiff Ervin alkotását „műfaji kísérletnek”.

Ki is ez a Phyllisz?

A név feltehetően görög eredetű, s a latin átvétellel lett belőle Phyllisz. Már az eredet is a görög istenek és a szerelmi élmény világát juttathatja eszünkbe. Az ókori hitregék ismert nimfái közül egyik ez a Phyllisz. Irodalmi alkotásokban ekkor lép először színre, majd a különböző évszázadokban, más-más stílusirányzatokban, találkozhatunk vele újfent.

A latin szerelmi költészetben például a szeretet, vagy a hűn óhajtott nőt illették ilyen vagy hasonló nevekkal.

A XVII—XVIII. században ismét előkerül a barokk és a rokokó költészetben.

A mű szerkezeti felépítése a korábbi hagyományokat követi. Párbeszédre alapszik, a cselekményekben előrehaladva. A párbeszédekben, a szerelmes pár, a férfi és a nő diskurál. Az egyes dialógusok között, illetve a mű elején és végén maga a költő elbeszélő sorokkal egészíti ki a szerelmesek tárgyalásait: ezek a közjátékok.

A párbeszéd témájául a férfi és nő kapcsolatának örök kérdései és ellentmondásai szerepeltek. Természetesen maga

a cselekmény idilli helyzetekben játszódik és úgy vetítődik vissza az ókorra, hogy közben a mának is szól. Ezt a sajátos műfaji játékot látomásokkal kíséri meg Schiff Ervin.

Hegedűs Gézát idézve: „Talán még azt is gyaníthatjuk, hogy ez a látomásba rejtett látomás a tulajdonképpen igen mindennapi szerelmi folyamatról, különöleges dokumentumanyag egy látását elvesztett irodalmi kulturájú ember gondolattársítási formáihoz.”

Schiff Ervin életének jelentős részét látó emberként élte, nyitott szemmel járt a világban. Jól ismerte az embereket. Mindez látása elvesztése után

sokat segített neki abban, hogy belső látása felerősödjék, s a már új formákban érzékelt világot kivetítse irodalmi alkotásaiban.

Már a tartalom érzékelteti az olvasóval, hogy a költő mennyire az örök emberi lét, s ebben a nemek kapcsolatának sajátos talajára építette fel művét.

A minikönyvet Tőreki Ferenc grafikus illusztrációi teszik még érdekesebbé és élményszerűbbé a szem számára is.

Művészi élményben és kellemes szórakozásban van része annak, aki ezen könyvérdekeséget elolvassa.

Bartha Zsuzsanna

E. SZUVOROV

zene

Mit ér a dal harmonika nélkül

— Mindig jó levelet kapni, — Vlagyimir Alekszejevics Hramcov, a kurszki zeneiskola igazgatója kihúzza az asztalfiókot és levélcsomót mutat — mind a végzett növendékektől jött! A gyerekek elmesélik, hogyan alakult az életük, hogyan dolgoznak, kicserélik benyomásaikat, tanácsot adnak egymásnak. Gyakorlatilag minden tanárunk levelezik a volt tanítványokkal. És tudja, ez törvényszerű: a tanulás évein nagyon közel hoznak egymáshoz és a pedagógusaink valósággal idősebb barátai, jó nevelői lesznek tanítványaiknak.

Megnyílik a dolgozószoba ajtaja.

— Szabad?

— Hogyne, tessék! — Hramcov feláll, bemutatja a jövővényt. — Mahmud Habdullovics Jarullin, a népi hangszer tanára. Harmonika szakon végezte a kazányi konzervatóriumot. Már hét éve van nálunk.

— Vlagyimir Alekszejevics, meg akarta látogatni az órát...

— Igen, éppen ma. Kivel foglalkozik?

— Vologya Kovalcsuk másodikkal. Tehetséges, törekvő legény.

Mindnyájan kijövünk a szobából. Vlagyimir Alekszejevics mesél az iskoláról, megmutatja a tantermet. Nem nagy kényelmes helyiségek minimális

berendezéssel — csak ami a tanuláshoz szükséges.

— És itt van a nagy, négyszázfőhelyes termünk, de van még egy kicsi is, száz személyre. A nagyteremben rendezzük az iskolai hangversenyeket, esti összejöveteleket, szóval alaposan igénybe van véve. Van összesen negyvenkilenc előadótermünk, könyvtárunk, amelyben több, mint harmincezer könyv és kottakiadvány található, olvasótermünk, jó hangtárunk, hangszerjavító műhelyünk, tágas ebédlőnk, orvosi szobánk. Amint látja, az iskola nagyszerűen fel van szerelve, minden megtalálható, ami kell az alkotó tanuláshoz.

Bementünk Jarullin termébe. Vologya Kovalcsuk már a helyén ült. Amíg a tanár szétrakta a kottákat és felkészült az órára, a Vologyával folytatott rövid beszélgetésből megtudtam, hogy Kievből érkezett Kurszkba, s ott is bentlakásos iskolában tanult. Nagyon szereti a zenét, már gyermekkorától a harmónikát részesíti előnyben, ezért választotta a népi hangszerek szakát.

— Az iskolában — tette hozzá Vologya — van karvezetői szak is, így a jelentkezők választhatnak.

Mahmud Habdullovics előkészítette a kottákat. Valagyimir fogta a harmónikát és kényelmesen elhelyezkedett a széken.

Megérintette a billentyűket. Az első, még bátortalan hangok csak jelezték az orosz népdal melódiáját. De most teljes erőből megszólalt a zene, betöltötte a szobát, és már nem is tudtam elszakadni az ősi, szélesen hömpölygő dallamtól,

amelyből kihallatszott a megszűt út is, a sztyeppe is, a kedves utáni vágy is.

Később az iskola igazgatója megjegyezte, hogy Kovalcsuk valóban jól érti a zenét, ha ilyen törekvő és kitartó lesz a cél elérésében, jó előadó válhat belőle.

Vologya Kovalcsuk példája alapján véve tipikus. Itt sok igazán tehetséges gyerek tanul a Szovjetunió különböző városából és falvaiból, akiknek a zene hivatásuk. Ivan Ivanovics Haljavcsenko, a harmónika osztály tanára elmondta nekem, hogy valóságos élvezet foglalkozni a gyerekekkel, szinte „magukba szívják” az anyagot. Igazi alkotó örömet okoz neki a kezdő zeneszerzők körének a vezetése is. Jó látni, hogy próbálgatják a tanulók az erejüket, hogy ragadja őket magával egyre jobban a zene. Maga, Haljavcsenko is a kurszki zeneiskolában végzett, aztán már mint tanár, felsőfokú zenei képzettséget is szerzett. A népzene tapasztalt és szenvedélyes terjesztője. Ivan Ivanovics megismertetett az elsőéves Izolda Kondratyukkal. Ő a Ivo-vi bentlakásos iskolát végezte el, művészi önképzőkörbe járt, a bandurások együttesébe. Ez bizonyos fokig segített neki, hogy sikeresen letegye a felvételi vizsgákat.

Azóta eltelt egy év. Izolda megtanult tangóharmonikázni, elég nehéz darabokat is játszik, és természetesen Haljavcsenko meg van elégedve tanítványával.

Az iskolában valóban teremtő légkör uralkodik. Ezt pedig a tanári kollektíva hozta létre.

Nagy örömmel beszélek Fjodor Alekszandrovics Jaremcsenkóról, az iskola veterenjáról, aki a Nagy Honvédő Háborúban rokkant meg, a nagyszerű zenésről és nevelőről; Anatolij Petrovics Voronról, a zeneszerzőről egész sor népdal-feldolgozás alkotójáról; Valentyin Viktorovics Tvjordohlebről, a pedagógusról, a nemlátó zenészek 1981-ben Prágában megrendezett nemzetközi versenyének nyerteséről; a többi tanárról, akik munkájukkal és példájukkal nemcsak jó szakembereket nevelnek, hanem, ami nem kevésbé fontos, hazafiakat is.

A kurszki zeneiskola már harmincéves. Ez még nem nagy idő. De éppen elegendő arra, hogy megszülessenek és megszilárduljanak a hagyományai. Az egyik legfőbb, amelyet az egész tanári kollektíva vall — hogy minél többet adjanak át a tanulóiknak. Ezért van állandó nyugtalanság, ezért ismernek gyakorlatilag a módszertani irodalomban közölt minden újdonságot. A tanárok közül sokan mesterien tudják átírni a zongorairodalmat harmonikára, M. H. Jarullin és P. N. Berezsánszkij pedig szabadonkészítenek átiratokat szimfonikus és zenekari művekről, zongorakivonatokat készítenek népi hangszerekből álló zenekaroknak.

Az iskolában sok művészi önképzőkör működik. Különösen népszerűek a tánckar, az énekkar, a folklóregyüttesek. Gyakran megrendezik a harmonikások versenyét. Az iskolai versenyek győztesei sikerrel

léptek fel a városi és területi fesztiválokon, és nemegyszer díjazott helyezéseket is értek el.

A tanulók szívesen járnak a sportszakosztályokba is — könnyűatlétikát, gimnasztikát úznek. A feltételek igen jók: van jól felszerelt tornaterem, amelyben tornaszerek, kerékpár-ergométerek, más sportszerek találhatóak. A sport segít a leendő zenészeknek, hogy jó

fizikai állapotban érezzék magukat. Ez pedig természetesen hozzájárul a sikeres tanuláshoz.

Nem sokkal azután mentem el az iskolából, hogy az illetékes bizottság meghallgatta azokat a koncertszámokat, amelyeket a tanulók és tanárok készítették elő. Egyedül csak azt sajnáltam, hogy az ilyen felépéseken nem szoktak tapsolni. De abban a figyelemben, amely a teremben uralkodott,

szinte világosan érezni lehetett az előadókkal közös átélést. És újra arra gondoltam: milyen igaza volt Jurij Saporin zeneszerzőnek, amikor arról beszélt, hogy nincs a világon másik olyan művészet, amely oly közel állna az emberekhez, mint a zene...

(Megjelent a „Nasa Zsizny” 1984. júniusi számában. Fordította Pálfi Ferenc.)

GERDELICS FERENC

Közlekedési segéd eszközök

Tájékoztatjuk olvasóinkat, hogy az utóbbi évek során néhány lelkes ember megkereste szövetségünket és konkrét javaslatot tett a közlekedésbiztonságot fokozó új fehérbotok készítésére, forgalmazására. Újítási javaslataik lényege az, hogy a fehérbotra, vagy a fehérbotba elektromos szerkezet kerül, amelynek fényforrása szaggatott jelzést ad. Az üzemi képesség külön kapcsolható hanggal, vagy rezonanciával ellenőrizhető. A működtetéshez az általában kapható 1,5 voltos elemre van szükség.

Müller Jenő már 1984 folyamán ismertette újítási javaslatát. A Magyar Rádió „Napközben” c. műsorának felhívására a Korona Ipari Szövetkezet a

kivitelezést vállalta, de mivel az alkatrészek beszerzése lehetetlenné vált, a vállalkozástól visszalépett.

1984 novemberében Juszt Ferdinánd rokkantnyugdíjas villanyszerelő jelentkezett újításával. A kivitelezésnél figyelembe vette szövetségünk képviselőjének észrevételeit.

1985-ben a Budapesti Műszaki Egyetem Elektronikai Tanoszkének képviselője egyeztetve szövetségünkkel a villogó fehérbot készítésével kapcsolatos elgondolását.

E tárgyban az elmúlt évek során is voltak már kezdeményezések, de a bemutatott mintákat részben praktikus, részben esztétikai okok miatt nem tartottuk jónak.

Időközben a korábbi gyártó beszüntette a kampós fehér támbotok előállítását. Az alumínium fehér támbotok tervezésével és készítésével az Egészségügyi Minisztérium a Gyó-

gyászati Segédeszközgyárat bízta meg. A gyár a támbot mintapéldányát szövetségünk képviselőjének bemutatta. A változtatható hosszúságú botot nagyon praktikusnak találtuk. A sorozatgyártás azonban még várat magára. E körülmény azért nem különösen gond, mivel a villogó botokra vonatkozó javaslatok is mint újítások kerültek az Egészségügyi Minisztériumba.

A nagyobb biztonságot nyújtó fehérbotok forgalombahozatalát az Országos Közlekedésbiztonsági Tanács Közlekedésnevelési Szakbizottsága szorgalmazza. A Közlekedéstudományi Intézet a témát tanulmányozta és a végleges előállításra vonatkozóan szakvéleményt adott az Egészségügyi Minisztérium részére.

Örömmel tapasztalhatjuk most is a társadalom megértő támogatását és a látássérült emberek iránti segítő szándékát.

SERES GÁBORNÉ

Saláta-télen

Farsang havában sokat etünk-ittünk. És híztunk. A foszlós kalács, a jó sonka — sajnos — nem tartozik a legdiétásabb ételeink közé. Tegyük az asztalra másfajta csemegét is! Olyan ételeket, amelyek védik egészségünket. Az alábbi recepteket az Országos Egészségnevelési Intézettől kaptuk.

Kapros töksaláta

Hozzávalók négy személyre: 1 kg spárgatök, 1 kávéskanál ecet, 1 csomag kapor, 1 dkg cukor, 1 evőkanál olaj, 1 db citrom leve, só.

A tök végét levágjuk és éles késsel meghámozzuk. Hosszában kettévágjuk, a magházát eltávolítjuk. Hideg vízben jól megmossuk és tökgyaluval legyaluljuk. A gyalult tököt megsózzuk, majd kb. 1 órát állni hagyjuk. Vízrel, citromlével, sóval, cukorral salátaecetet készítünk, amelybe beletesszük a kinyomkodott tököt. Meglocsoljuk olajjal és vágott kaporral megszórjuk. Nagyon jól lehűtve tálaljuk.

Inyencmester saláta

Hozzávalók négy személy részére: 15 dkg főtt szárnyashús, 15 dkg sertéssült, 10 dkg füstölt marhanyelv, 15 dkg zöldpaprika, 10 dkg póréhagyma, 2 dkg olivabogyó, 1 dl ketchup, 1 gerezd fokhagyma, 10

dkg kukoricakonzerv, törött bors, só.

A húsokat apró, egyforma kockákra vágjuk. A megmosott zöldpaprikát a húsokhoz hasonlóan daraboljuk. A ketchupba belekeverjük a zúzott fokhagymát, a finomra vágott olivabogyót; sóval, törött borssal ízesítjük, majd hozzákeverjük az összevágott anyagokat és a kukoricát, végül a vékony karikára vágott póréhagymát.

Nyers sárgarépasaláta

Hozzávalók négy személyre: 80 dkg sárgarépa, 20 dkg alma, 1 db citrom leve, só.

A megtisztított sárgarépát vékony metéltre vágjuk vagy lereszeljük. Vízrel, sóval és citromlével salátaöntetet készítünk, amihez reszelt, savanykásízü almát keverünk és kevés sóval ízesítjük. Az így elkészített salátaöntetbe keverjük a sárgarépát, majd hűtőszekrénybe téve jól lehűtjük. Tálra halmozva citromkarikákkal díszítjük.

Old boy saláta

Hozzávalók négy személyre: 60 dkg vöröskáposzta, 20 dkg zeller, 20 dkg alma, 1/2 citrom leve, 1 evőkanál ecet, só, törött bors, késhegynyi cukor, 3 keménytojás, metélőhagyma.

A vöröskáposztát vékonyra legyaluljuk és besózzuk, kb. 20 percig állni hagyjuk, majd jól kinyomkodjuk és összekeverjük a főtt, metéltre vágott zellerrel, a szeletekre vágott nyers almával, a kockára vágott főtt tojással. Hozzákeverjük a finomra megvágott metélőhagy-

mát. Megöntözzük citromlével, belereszeljük a citrom héját, cukorral, ecettel, törött borssal ízesítjük. Az elkészített salátát hűtőszekrénybe téve jól lehűtjük.

(Átvéve a „Családi Lap” 1985. februári számából).

technika

A mikroelektronika és a számítástechnika a vakok szolgálatában

Előző írásainkban többször hivatkoztunk a szövegszerkesztő rendszerekre, amikor arra akartunk rámutatni, hogy a számítógépeket nemcsak számításokra használják. A mikroelektronika és a számítástechnika eredményeit, termékeit számtalan területen alkalmazzák. Mi azért választjuk éppen a szövegszerkesztő rendszereket, mert az ezekkel megoldott problémákkal, feladatokkal szinte minden ember találkozhat. Így könnyű lesz megérteni a következőkben leírtakat, és belátni a szövegszerkesztő rendszerek hasznosságát.

Az olvasók közül sokan nem tudják — talán csak sejtik — mik is azok a szövegszerkesztő rendszerek. Ezért elmondunk rájuk általánosan jellemző néhány tulajdonságot, példákat véve egyik vagy másik rendszerből.

Egyik szövegszerkesztő részletes ismertetésére sem vállalkozhatunk, hiszen mindegyiket külön kézikönyv tárgyalja. Ennek ellenére használatuknak megtanulása nem nehéz, külö-

nösen, ha van valami ösztönző erő, például van egy szövegszerkesztő rendszer, melyen az ember kipróbálhatja a parancsokat, és rögtön látja az eredményt.

Előljáróban két igen fontos fogalmat kell megjegyezni a számítástechnikával ismerkedőknek. Az egyik a hardver (angolul) hardware = kemény áru), ami magát a kézzel fogható fizikai eszközt jelenti, melyen a feladat megoldható. A másik fogalom a szoftver (angolul software = lágy áru) a szellemi termék, másképpen a program. A feladat megoldását a program valósítja meg a rendelkezésre álló hardver eszközön. A program egy számítógép által értelmezhető utasítások sorozata.

Ugyanazzal a hardver eszközzel többféle feladatot megoldhatunk, ha más programot futtatunk rajta.

Nagyon sokféle szövegszerkesztő rendszer létezik, de mindegyiknek a működéséhez kellenek a következők: 1. A mikroprocesszor memóriával, tehát a számítógép. 2. Billentyűzet, amelyen az anyagot begépeljük. 3. Kijelző, ez látóknál képernyő, vakok részére braille kijelzés vagy beszéd. A kijelzőn lehet elolvasni a begépelte szövegeknek egy részét. 4. Háttér tároló, ez mágneslemez vagy mágnesszalag, amin a leírt szöveget tároljuk. 5. Nyomtató, ha a szöveget ki akarjuk nyomtatni. 6. A szoftver, a program, ami a szerkesztést végzi úgy, hogy szerkesztésre vonatkozó parancsokat fogad el. Az, hogy a szövegszerkesztő program milyen parancsokat

fogad el és hajt végre, attól függ, hogy a program tervezője, írója mire készítette fel. Vegyünk egy példát, azon mutassunk be néhány parancsot.

A vakok szövetségéből meghívókat köldenek a tagoknak a küldött közgyűlésre vagy a taggyűlésekre. Ezeknek a meghívóknak a szövege évről évre majdnem azonos. A gyűlés időpontjában, a helyszín megjelölésében, a napirendi pontokban lehet eltérés.

Tételezzük fel, hogy 1984-ben a budapesti küldöttközgyűlésre szóló meghívót szövegszerkesztő rendszeren gépeltük le, és „küldöttmeghívó” néven mágnesszalagon tároltuk. A szükséges példányszámban kinyomtattuk, és a meghívottaknak szétküldtük. 1985-ben újra meghívókat kell küldenünk a budapesti küldöttközgyűlésre. Azt a mágnesszalagot helyezük be a szövegszerkesztőbe, amelyen tavaly „küldöttmeghívó” néven eltettük a meghívót. Múlt évben a gyűlést október 15-én tartottuk, mondjuk, most november 2-án lesz. A következő parancsot kell kiadnunk: változtasd meg okt. 15-ét nov. 2-re. Ez egyik szövegszerkesztőnek így adható meg: S/okt. 15/nov. 2/ ahol „S” substitute =helyesbítés angol szó rövidítése. „/”, A betűsorozatot határoló jel. A szövegszerkesztő program egy pillanat alatt kicseréli okt. 15 betűsorozatot nov. 2-re.

Valamelyik tavalyi napirendi pont az idén nem kell hogy szerepeljen, azt kitöröljük. Egy jelnek, egy szónak, betűsorozatnak vagy akár egy sornak a

törlése is nagyon egyszerűen elérhető.

Képzeld el, hogy egy mutató mozog, illetve mozgatható a szövegben. Ahol ez a mutató áll, a módosítást, törlést, beszúrást, betűsorozat cseréjét ott lehet végrehajtani. E törlés úgy történik, hogy a mutatót a törlendő részhez állítjuk, ott egy billentyű megnyomásával egy betűt, egy másik gombbal egy szót, egy harmadikkal esetleg egy sort törölhetünk. Olyan parancs is létezik, mellyel egy szövegrészt vághatunk ki. A törlés helyétől jobbra eső szöveget a program eltolja balra a kitörölt rész helyére, tehát a betűfolyam folytonossá válik, észre sem lehet venni, hogy onnan kihagytunk valamit.

Előfordulhat, hogy új napirendi pontot kell kitűzni, ezt a meghívóban feltüntetjük. A mutatót oda állítjuk, ahova az új napirendi pontot be kívánjuk írni. Elkezdjük begépelni az új pontot. A beszúrás helyétől jobbra eső már meglévő szöveg jobbra tolódik, hogy a frissen beírt szavak elérjenek.

Már el is készültünk az előző évben legépelte „küldöttmeghívó” módosításával. Most „elmentjük” a mágnesszalagra, ugyanakkor a régebbit törölhetjük. A jelenleg érvényes adatokat tartalmazó meghívót már kinyomtathatjuk, elküldhetjük a címzetteknek.

Lényeges sajátossága a szövegszerkesztő programoknak, hogy képesek megkeresni egy karaktorsorozatot (karakter = jel). A kereső parancs kiadása is egyik módja a szövegben a mutató állításának. Kerestetni

még a legegyszerűbb rendszerek is tudnak.

Nézzünk ismét egy példát. Éppen egy anyagot irtunk le. Néhány sorral följebb a „zöldszínű” betűsor szerepelt, ide szeretnénk mozgatni a mutatót, mert itt megváltoztatjuk a szöveget. A parancs a következő lehet: SEA zöldszínű Ahol „SEA” search = keresd angol szó rövidítése. A parancs végrehajtása a másodperc ezred része alatt megtörténik, a mutató az „ü” betű után áll meg. Itt manipulálhatunk a szöveggel.

Ha például egy anyagban többször fordul elő a „péntek” szó, ezt mindenütt „csütörtök”-re óhajtjuk cserélni, a következő parancsot kell leírunk: CH péntek TO csütörtök A, ahol „CH” change = változtasd, „TO”-re, „A” all = összes. A parancs hatására a program a „péntek” karakter-sor összes előfordulását megkeresi, és „csütörtök”-re cseréli. Láthatjuk, hogy a csütörtök szó hosszabb mint a péntek, de nekünk ezzel nem kell törődnünk. A program úgy tologatja a szöveget, hogy minden a helyére kerül, és mindezt szinte alig észrevehető idő alatt végzi el.

Arra is van lehetőség, hogy a „péntek”-et csak bizonyos helyeken változtassuk „csütörtök”-re. Ekkor a program az összes előfordulást megkeresi, kiírja vagy azt a sort, melyben a „péntek” szerepel, vagy ha a szöveg nincs sorokra tördelve, akkor valamikor szöveggörnyezetet ír. Egy kérdőjel is megjelenik, jelezve „igen” vagy „nem” válasz várását arra vonatkozva, hogy a cserét elvé-

gezze-e. „Nem” válasz esetén nem cseréli ki a betűsort, hanem keresi a következő előfordulást.

Az eddig említett módosításokat minden szövegszerkesztő meg tudja valósítani.

Egyes rendszerek a szöveget egységes karakterfolyamként kezelik, azt csak lapokra, paragrafusokra tördelik. Mások már gépeléskor sorokra darabolják az anyagot. A sororientált szövegszerkesztőknél sorokat törölhetünk, másolhatunk az egyik helyről a másikra. A kényelmesebb rendszerek azt is biztosítják, hogy egy már rég rögzített anyagból kiemeljünk sorokat, azokat egyetlen parancssal behelyezzük a most gépeltbe. Megtehetjük, hogy már meglévő szövegekből összemásoljunk részeket, ez által néhány parancs kiadásával egészen új anyag keletkezik anélkül, hogy le kellene gépelnünk.

Ha a szöveget ki akarjuk nyomtatni, a nyomtató programnak megadható, hogy egy oldalra hány sort nyomtasson, a sorok között mekkora sortávolságot hagyjon, egy sorba hány leütés kerüljön.

Léteznek olyan szövegszerkesztő programok is, melyek a magyar helyesírás szabályai szerint a szavakat a sor végén el is választják. Kérhetjük, hogy a nyomtató program a jobboldali margót is tartsa be, ilyenkor a sorban a szavak között akkora szóközt hagy, hogy a jobboldali szélső betűk egymás alá kerüljenek.

A vakok számára készült szövegszerkesztő rendszerektől a szöveg nyomtatását lehet kérni braille-ben vagy síkírásban.

Ezeknek a rendszereknek egyik szolgáltatása, hogy a braille-ben begépelte anyagot síkírású betűkké, jelekké is átfordítja. A Versabraille szövegszerkesztője angol, francia, német braille írásban, valamint computer-kódban leírt szöveget síkírású karakterekké is fordítja és nyomtatja.

Vessük össze, hogy a vak ember számára mit jelenthet egy szöveg leírása szövegszerkesztő rendszerben és pontírógépen. Ha a pontírógéppel leírt oldalról valamit törölni szándékozunk, kikaparhatjuk, kidörzsölhetjük. A beszúrás szinte lehetetlen, még ha egy-két betűhely maradt is ott, ahova beírni kívánnánk, hiszen a lapot nem tudjuk visszatekerni, mert a hengerek közt a pontok lelapulnak. Egy szónak vagy hosszabb szövegnek helyet csinálni pedig sehogy sem tudunk. Nem is szólva egyéb kényelmi szempontokról, mint kerestetés szövegrészek átmásolása, nyomtatási lehetőség.

Gépirók, titkárnők, ügyviteli dolgozók is használnak szövegszerkesztő rendszereket. Ma már nálunk is sok család otthonában megtalálható a személyi számítógép, rajtuk is lehet szövegszerkesztőkkel dolgozni.

A hazánkban dolgozó 9 vak programozó jónéhány szövegszerkesztő rendszert ismer és használ is. Elmondhatjuk, hogy szinte élményt, élvezetet jelent ezekkel a rendszerekkel dolgozni.

E cikksorozat kéziratát is egy szövegszerkesztő rendszeren gépeljük.

*Vaspori Teréz, Arató András
Központi Fizikai Kutató Intézet*

BACSIK LÁSZLÓ

Magnósoknak - magnóról

Legutóbb arról esett szó, hogy milyen hátrányos a hangszórók elhelyezése zárt dobozban. Ennek műszaki indoka az egyenletes frekvenciamenet biztosítása. Az így működő hangszóró szerelésből, illetve a felhasznált anyagokból adódó és elektromos tulajdonságok adta rezonanciafrekvenciákon nem tud aránytalanul erősen sugározni. Így sugárzóképesége (elvileg) egyenletes minden frekvencián, tehát nem hamisítja meg az eredeti hangzást bizonyos hangok erősebb sugárzásával és a torzítás veszélye is csökken, amely a rezonanciák környékén fennáll. Ezzel szemben a határfok tizedére csökken és a mélyülő hangok hangereje is. A határfokot ellensúlyozzák nagy teljesítményű erősítővel és speciális hangszórókialakítással, amely elviseli ennek az erősítőnek nagy áramát, melynek túlnyomó része hővé alakul a membránra erősített tekercsben.

Ha a zárt doboz ilyen gondokat okoz, miért mégis ez a legelterjedtebb forma? Két azonos típusú hangszóró készül egymás után és tulajdonságaik nem egyformák. Elsősorban rezonanciafrekvenciáik különbözőek. Változást okoz, ha a szereléshez használt anyagok rugalmassága nem tökéletesen egyforma, ha a beépített mozgó alkatrészek súlya (tömege) kicsit is eltér egymástól, vagy a mágnes erőssége nem azonos. Ez utóbbi érzékenységváltozást is okoz. Ezen különbsé-

gek kiküszöbölése hatalmas gyártási pontosságot, fegyelmet követel elsősorban mechanikai téren. Az elektrotechnikában a mechanika ilyen pontosság-igénnyel visszahúzó erő, mert amíg az elektronika automatizálva, nagy sorozatban készülhet, gazdaságtalan lenne ehhez a hangszórót aprólékos módon, szinte egyedileg beállítgatva gyártani. Árukat esetleg többszörösre növelné és a darab-

szám is csökkenne. Egyszerűbb megengedni némi gyártás adta eltérést és beletörődve a határfok csökkenésébe, a kiegyenlítést a zárd dobozra bízni. Ismert, szigorúan megegyező tulajdonságú hangszórókhoz lehet tervezni és sorozatban gyártani hangolt, nem zárt dobozokat, de így minden hangszóróhoz más-más dobozméretek adódnak. Az egyenként megmért hangszórókhoz saját dobozt kellene készíteni, ez nemcsak a sorozatgyártást zárná ki, de csere esetén is gondokat jelentene.

sport

DÉNES JÓZSEF

Sakkhíradó

Kissé megkésett tudósításban számolunk be a Wesselényi Sportkör sakkszakosztálya 1984. évi házi bajnokságának elődöntőjéről és döntőjéről.

Az elődöntő még ősszel zajlott le, a vártnál kisebb létszámmal és elég sok zökkenővel.

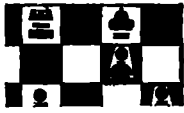
A végeredmény: 1. Hajdú József 9, 2. Bartha József 7, 3. Dr. Krabót György 7, 4. Wiedner István 6.5, 5. Nyikes József 6, 6. Molnár István 6, 7. Nagy István 4.5, 8. Csóti József 3.5, 9. Mundi János 2.5, 10. Gárdos András 2, 11. Domonkos Béla 1 pont.

Egymondatos, rövid értékelés: Új színfoltot jelentett Hajdú József visszatérése a házi bajnokságba, Bartha József előkelő helyezése, viszont határozott balszerencse kísérte Mol-

nár István szereplését és valamivel talán Wiedner Istvántól is többet vártunk.

1984. október 19. és 1985. január 28. között bonyolította le a szakosztály a döntőt. Teremhiány és év végi szabadságolások miatt húzódott el ennyire a verseny. A döntő 14-es mezőnye a szakosztály I. és II. osztályú sakkozóiból és az elődöntő első négy helyezett játékosából jött létre. A döntőnek minden évben meg vannak az izgalmas kérdései: ki lesz a bajnok, kik kerülnek „dobogós” helyre, kinek a nevéhez fűződik a legszebb, legizgalmasabb játszma, kik kerülnek az olimpiai keretbe, a nemzetközi mérkőzéseken kik képviselik színeinket?

Nos, ezúttal a várt éles harc elmaradt, ki-ki az előre elter-

velt pozíciójának megőrzésére törekedett. Ennek megfelelően a játsszmák majdnem fele döntetlenül végződött! Persze azért jó néhány szám izgalmas, fordulatos parti is akadt.

A végeredmény: 1. Erős Pál 10, 2. Rév Miklós 9.5, 3. Voján István 8.5, 4. Dénes József 8.5, 5. Nemes György 8, 6. Auffenberg Emil 7.5, 7. Hajdú József 6.5, 8. Hosszú Vilmos 6.5, 9. Batthyányi Béla 6.5, 10. Lévai József 6, 11. Bartha József 4.5, 12. Wiedner István 4, 13. Horváth József 3, 14. Dr. Krabót György 2 pont.

Örömmel számolunk be olvasóinknak arról az örvendetes hírről, miszerint Erős Pál bajnokunk múlt évi eredményes versenyzése alapján, 2120 élő pontjával megszerezte a meszterjelölti címet. Gratulálunk!

A sakkszakosztály megkezdte 36. csapatbajnoki évadját. E legjelentősebb hazai eseménysorozatban ezúttal is három csapattal képviseltetjük magunkat. Első csapatunk a Budapest II. osztályú, második csapatunk a VII. kerületi I. osztályú, harmadik „vegyes” csapatunk az V. kerületi ún. „hétköznapi” I. osztályú bajnokságban vesz részt. Mindhárom csapatunk jól rajtolt, noha második csapatunk a második fordulóban vereséget szenvedett.

Az első csapat eddigi eredményei. Az első fordulóra január 27-én került sort. Ellenfelünk az MTK-VM Öregfiúk csapata volt. A régi, rutinos játékosokat felvonultató ellenfelünket 6.5:5.5 arányban sikerült legyőzni. Győzelmet érték el: Erős, Dénes, Battyányi, Voján, Hajdú; döntetlen érték

el: Rév, Auffenberg, Wiedner: vereséget szenvedtek: Nemes, Lévai, Bartha.

A második fordulóban, február 10-én a MÁV Igazgatóság csapata volt az ellenfelünk. Miután jó pontszerzőink sorra csődöt mondtak, szerény, 6:6-os eredménnyel zárult a találkozó. Győztek: Erős, Nemes, Dénes, Voján, Lévai: döntetlenül végeztek: Kovács, Hosszú; vesztek: Rév, Auffenberg, Battyányi, Hajdú, Bartha.

A harmadik fordulóra február 24-én került sor. Ellenfelünk az ÉPGÉP csapata volt. Meggyőző, 8.5:3.5 arányú győzelmet arattunk. Győzelmet érték el: Erős, Rév, Auffenberg, Voján, Lévai, Hajdú, Hosszú;

döntetlen érték el: Nemes, Dénes, Molnár; vesztek: Kovács, Battyányi.

Három forduló után 21 ponttal a negyedik elyen állunk.

Második csapatunknak február 2-án kezdődött az évad. Az első fordulóban az Elektronika csapatát 8:4-re verte, de a második fordulóban, február 17-én „fordított” és 8.5:3.5 arányú vereséget szenvedett a Csepeli Tanács II. csapatától.

Harmadik csapatunk február 11-én kezdte a bajnokságot. Az első fordulóban a TUNGSRAM SC csapatát 6:2-re verte, de a második fordulóban, február 25-én az ÉVM-től minimális, 4.5:3.5 arányú vereséget szenvedett.

KUMINKA GYÖRGYNÉ

Régi hagyományok

Kedves, évenként visszatérő esemény színhelye volt a Vakkok Általános Iskolája és Nevelőotthona. 1985. január 24-én tartottuk az alsótagozatos pajtások részvételével a „Ki mit tud” versenyt. A gyerekek ének, vers és hangszeres kategóriákban küzdöttek a helyezésekért. A legnépszerűbb műsorszám a versmondás volt, értelemszerűen a legtöbb versenyző ebben a kategóriában indult. A gyerekek a tőlük elvárható, megszokott kedvességgel adták elő a költeményeket, nehéz döntés elé állították a bíráló bizottság tagjait.

A nagyszámú induló miatt osztott helyezésekre került sor:

Első helyen: Láng Edit, Matatek Judit és Varga Szilvia. Második helyen: Isaszegi Gyöngyvér és Árvay Mária. Harmadik helyen: Nagy László végzett.

Még két pajtást díjaztunk, de a többi 15-nek is megköszöntük szereplését. A következő legnépszerűbb kategória, a hangszeres volt. Furulyán vagy zongorán játszottak a pajtások. Ebben az esetben már differenciáltabban értékelhette a teljesítményeket a zsüri.

1. Veiland Orsolya zongora,
2. Ferenczy István furulya,
3. Kovács Livia és Bogdán István zongora játékaival nyert.

Az ének kategóriában a kiszámú jelentkezés miatt igazi vetélkedésre nem volt mód. Első díjat Tarnai Józsi, második díjat pedig Sarkadi Szabó Zoltán és Varga Ildikó kettőse nyert.

Reméljük, hogy jövőre ez a műsorszám is több gyerek érdeklődését kelti fel.

A kiegészítő tagozatos pájtások két kategóriában versenyeztek.

A versmondásban öt gyerek szerepelt. A győztesek érthetően, tisztán megformálva adták elő műsorszámukat.

1. Somogyvári Tamás. 2. Buzza Lajos. 3. Kocsis Beáta volt.

Ének kategóriában összesen nyolc tanuló vállalkozott szereplésre. A zsüri döntése értelmében csak az első két helyezést adtuk ki. Első helyen Belton Erzsike, második helyen Márta Laci végzett.

Különdíjban részesült a kiegészítő III. osztály kórusa. Ezt a szépen és rendezetten előadott népdalokért kapták.

Megállapíthatjuk, hogy ez a vetélkedő is hozzájárult tanulóink kulturális érdeklődésének, és színvonalas teljesítmények eléréséhez.

népművelési minisztere, Dr. Carlos Tunnermann-Bernheim, jelenleg országa követe az USA-ban, a mi népművelési miniszterhelyettesünk, Werner Engst elvtárs és más vendégek kíséretében jött. A protokoll szerint csak rövid tartózkodás volt tervezve. Vendégeinknek azonban annyira tetszett nálunk az egész légkör, hogy alaposan körülnéztek és tájékozódtak. Különösen akkor örült meg a miniszter, amikor az úttörők és az FDJ-tagok aktív szolidaritásukról adtak hírt. Búcsúzáskor nagyon szívélyesen megköszönte a vendéglátást. A minisztériumban aztán úgy nyilatkozott, hogy országa más intézmények mellett a mi iskolánkkal is tapasztalatcserét akar folytatni. Mikor aztán később a mi népművelési miniszterünk, Margot Honecker vizsgozta a látogatást, a delegációval mi is küldhettünk levelet az úttörőktől, az FDJ-tagoktól és az iskola vezetésétől, intézetünk munkájáról készült fényképeket, a tanulók ajándékait és szolidaritási segínyt három pontírógép formájában. Látogatása során Honecker elvtársnő személyesen adta át az üdvözlőleveleket, az ajándékokat és a szolidaritási segínyt a managuai rokkantak központjának.

Büszkeséggel telve fogadtuk a választ és köteleztük magunkat, hogy a nemzetközi szolidaritás és Nicaragua hősiek népe iránt érzett szoros kötődés elveihez híven fogjuk ápolni és bővíteni a barátságot.

(Megjelent a *Gegenwart* 1985. januári számában, fordította Pálfi Ferenc.)

KLAUS MÖLLER

Weimar-Managua

Egyazon gondolatok —
egyazon érzések

„Két olyan baráti nép között, mint a mieink, a szolidaritás és testvériség kötelékeit senki és sohasem bonthatja meg. Ezért fordulunk ma bizonyossággal azokhoz, akiknek ugyanazon gondolataik és érzéseik vannak, hogy kifejezésre juttassuk nekik hálánkat és érzéseinket, amilyeneket Margot Honecker miniszter elvtársnő látogatása alkalmából a ti népetek, ti küldtetek nekünk.

Népünk a béke híve, amelyet meg akarunk tartani, amelyért meg is halunk, ha úgy kell lennie. Harcunk igazságos és legyőzhetetlen! Büszkéek vagyunk hőseinkre, mártírjainkra, egy új társadalom kovácsaira!”

Íme egy részlet abból a levélből, amelyet Dr. Margot Honecker, az NDK népművelési minisztere magával hozott Nicaraguában tett látogatásáról a weimari „Diesterweg” Gyengénlátók Iskolája tanárainak és diákjainak tanulók által készített kézimunkák és festett képek, valamint a managuai rokkantak központjáról készült felvételek mellett.

Hogyan is jött létre iskolánk kapcsolata Managuával? 1984. március elején értesítettek minket, hogy nicaraguai vendégek látogatására számítsunk. Ez tulajdonképpen már nem is különös intézetünkben. És mégis, ez a látogatás sokkal több lett. Nicaragua egykori

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gerdeics Ferenc: Közlekedési rovat

Seres Gáborné: Kulturális rovat

Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

Seres Gáborné: Női rovat

Dr. Jáksó László: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

	Oldal
	1
	2
	4
<i>Kiss János:</i>	7
	9
	10
	12
	13
<i>Csikós Zsuzsa:</i>	14
<i>Rácz Lilla:</i>	15
<i>Szuvorov:</i>	18
	20
	21
	21
	24
<i>Kuminka Györgyné:</i>	25
<i>Klaus Müller:</i>	26

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK FOLYÓIRATA

FŐSZERKESZTŐ: DR. JÁKSÓ LÁSZLÓ

FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FŐTTKÁR

SZERKESZTŐ: BARNÁ ZOLTÁN

MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF

FOTÓ: LÉVAI ATTILA

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

**Sport- és
szabadidőruházat**

**Sport- és
szabadidőruházat**

**Sport- és
szabadidőruházat**

Gyártja:

SENIOR

VÁCI KÖTÖTTÁRUGYÁR

SZÉP A FÉNYKÉP F O R T E P A P Í R O N

SCHÖN SIND DIE BILDER AUF F O R T E P H O T O P A P I E R

YOUR PICTURES ARE NICE ON F O R T E P H O T O P A P E R S

PHOTO FILMS
PHOTO
AND PAPERS

**FÉNYKÉPEZÉSHEZ HASZNÁLJA A FEKETE-FEHÉR ÉS SZÍNES
F O R T E - A N Y A G O K A T !**

**BENUTZEN SIE ZUM PHOTOGRAPHIEREN DIE SCHWARZ-WEISSEN
UND FARBIGEN F O R T E M A T E R I A L I E N !**

**USE IT TO THE BLACK-AND-WHITE AND COLOR
P H O T O - M A T E R I A L S M A D E B Y F O R T E !**

F O R T E F O T O K É M I A I I P A R

2601 VÁC, VÁM UTCA 3. PF. 100. TELEX: 22-5022

HUNGARY

